№12(38)
7.04.95

Беларуская маладзёжная

Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета • Заснавана ў чэрвені 1994 г.

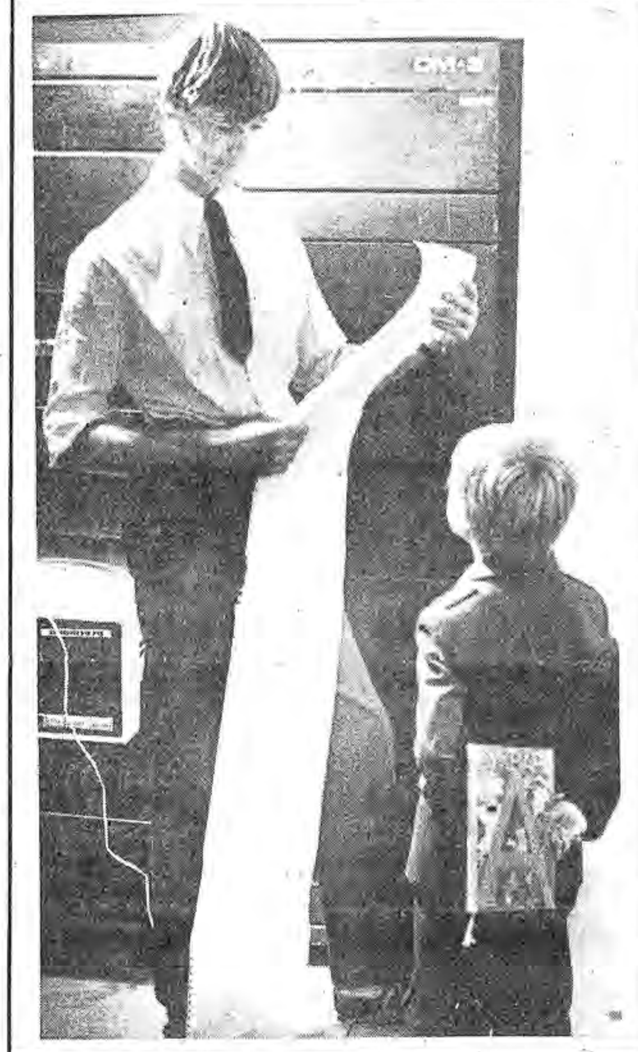
TV программа на неделю

(стр. 4)

Валерий КАРБАЛЕВИЧ, политолог, кандидат исторических наук:

"Угроза авторитаризма"

(стр. 2)

Жыццё ў стылі "БМ"

(стар. 8)

Тина КЛЫКОВСКАЯ, "БМ":

"БОМЖАТНИК"

(стр. 5)

Буслянка

(стар. 5)

Ольга МАХОНИНА, "БМ"

МАРАФОН ЖИЗНИ

(стр. 6)

• Партыйныя чуткі

Партыя аматараў піва таксама крочыць да выбараў. З півам

(стар. 2)

Пра РОК

(стар. 7)

Андрэй ЗАВАДСКІ, дэпутат Мінгарсавета:

"БЕЛАРУСЬ - У КНІГУ РЭКОРДАЎ ?"

(стар. 7)

Елена ШУМАРОВА:

"Германия, Германия..."

(стр. 3)

Лукашенковский каприз: "Получите вам акциз!"

Угроза авторитаризма

Последние события в стране показывают, что Беларусь уверенно движется в направлении формирования авторитарного режима. Публичные заявления президента о том, что он не собирается выполнять принятые Верховным Советом законы, демонстративное пренебрежение к Конституции и праву при снятии Середича, угрозы другим СМИ не оставляют в этом никакого сомнения.

Реакция депутатов на смещение главного редактора «Народной газеты» есть свидетельство политического самоубийства Верховного Совета. После этого парламент можно считать политическим трупом, который президент может пинать ногами, как захочет.

Необходимо отметить, что плохой парламент — это все же лучше, чем отсутствие парламента вообще. Представляется, что стратегия президента в отношении Верховного Совета состоит в том, чтобы «выжать» из него решение о проведении референдума, добиться его отставки и по возможности сделать все, чтобы выборы в новый высший представительный орган не состоялись.

Новый Верховный Совет при любом исходе выборов будет гораздо более непослушным, оппозиционным по отношению к президенту, чем нынешний. Непримиримая оппозиция в лице БНФ не скрывает, что ставит задачей после парламентских выборов осуществить импичмент президента. В большей или меньшей оппозиции к исполнительной власти находятся все партии блока «Гражданское согласие». На волне резкой критики позиции президента начинается избирательная кампания левых партий — наиболее идейно близких президенту. Независимые популисты также будут вести предвыборную борьбу на основе критики властей. Призыв Лукашенко к государственным и хозяйственным руководителям не участвовать в выборах также ослабит ряды сторонников президента в парламенте. Резкое падение уровня жизни населения, снижение рейтинга главы государства ведет к тому, что претендентов на депутатский мандат с открыто пролукашенковской ориентацией будет мало.

Кроме того, новый Верховный Совет избирается на год позже президента, а значит, будет отражать настроения электората в большей степени, чем Лукашенко. Это придаст ему силы и уверенности в противостоянии исполнительной власти.

И исполнительная власть, похоже, предпринимает усилия для того, чтобы выборы провалились. Об этом свидетельствует задержка с финансированием избирательных комиссий. И самое главное — президент последовательно дискредитирует парламент как государственный институт вообще. Населению неявно внушаются мысли: чуть ли не за каждым кандидатом в депутаты стоят коммерческие (читай: криминальные) структуры; для оппозиции идут деньги из-за рубежа; в стране уже есть власть, избранная народом на президентских выборах, а в Верховном Совете заседают лишь политиканы, болтуны и популисты; «серьезные» люди в лице государственных и хозяйственных руководителей не должны участвовать в выборах и т.д.

Все социологические опросы показывают, что рейтинг главы государства продолжает падать, и не просматривается никаких шансов остановить это падение. В таких условиях предложение о референдуме может явиться единственным способом найти благоприятный выход из сложной для него ситуации. Лукашенко пытается сконструировать ситуацию лета 1994 г. и на этой основе повторить свой триумф. Положительные ответы на предложенные им вопросы будут трактоваться президентом (и восприниматься в обществе) как вотум доверия президенту.

С другой стороны, если референдум пройдет одновременно с парламентскими выборами, то вопросы, выдвинутые на него, зададут идеологический фон всей предвыборной кампании. Все политические партии и кандидаты будут вынуждены обсуждать эти проблемы, а не политику президента, ход проведения реформ и т.д. Неслучайно некоторые левые партии уже поддержали эту идею. Левый парламент выгоден президенту, ибо это родственные ему силы.

Таким образом, цель референдума — отнюдь не стремление узнать действительное мнение народа, а желание разыграть политическую карту, приобрести определенный политический капитал.

Выдвижение на референдум вопросов о символике есть свидетельство недостаточной зрелости белорусской государственности, зыбкости нашего суверенитета, отсутствия общественного согласия по фундаментальным ценностям: социализм или капитализм, независимость или восстановление СССР и т.д. В этом отношении мы, по-видимому, остались последним государством в Европе. Всенародного голосования по вопросу, какого цвета должен быть государственный флаг, история, наверное, не знала. Вообще дискуссии по проблемам языка, символики напоминают диалог глухих. Противоположные стороны не слышат друг друга.

Кроме того, вопросы о символике и полномочиях президента — это достаточно сложные проблемы, требующие определенных знаний как историко-политического, так и юридического характера. Так, по поводу второго вопроса можно отметить, что полномочия президента и парламента должны быть сбалансированы на основе сложной системы сдержек и противовесов. Предложение Лукашенко дать президенту право распускать парламент в случае его реализации такой баланс нарушит. В мировой практике существуют отработанные механизмы конституционного устройства, которые предусматривают, что, если президент обладает полномочиями формировать правительство (сильный президент), то он не формирует правительство (Италия, Германия). Предоставление президенту полномочий формировать Кабинет министров и одновременно распускать Верховный Совет означает концентрацию власти в руках главы государства со всеми вытекающими отсюда последствиями.

Нельзя возлагать слишком больших надежд на Конституционный суд как на орган, способный противодействовать наступлению авторитаризма. Председателем его избран В. Г. Тихиня. Он был одним из руководителей ПКБ, которая с сомнением относится к идее правового государства, отрицает нынешнюю Конституцию Беларуси, считая, что в результате ее принятия в стране осуществлен буржуазный переворот. Совсем недавно Тихиня с парламентской трибуны уверял, что устранение парткомов с государственных предприятий и учреждений, их деполитизация противоречит международному праву. Неслучайно именно его Лукашенко предложил на пост председателя Конституционного суда в период, когда в стране складываются условия для авторитарного правления.

Валерий КАРБАЛЕВИЧ,
политолог, кандидат исторических наук

● Партыйныя чуткі

Партыя аматараў піва таксама крочыць да выбараў. З півам

Калі зыходзіць з той банальнасці, што моладзь — будучыня рэспублікі, дык найбольш прыцягальнай для яе, як мне падаецца, з'яўляецца з усіх існуючых Партыя аматараў піва. Аб ёй хаця б нешта чулі ў кожным пакоі любога інтэрнату, нават самыя інэртныя студэнты. І не таму, што партыя з такой «непалітычнай» назвай успрымаецца як не зусім класічная ідэалагічная сіла. З палітыкай і грунтоўным удзелам у ёй усё ў парадку, і тыя, хто трапіў хаця б на трэці з'езд ПАП, у гэтым маглі пераканацца. Менавіта гэтая партыя выглядае больш жыццяздольнай і таму асабліва прывабнай для моладзі, якая не прымае зануд у сумных пінжаках. Падставы таму — пэўная раскамплексаванасць, натуральнасць паводзін і магчымасць даць адчуць сябе сваімі ў партыі не толькі для «палітычных хлопчыкаў», што з'яўляецца іміджам партыі. Але з нагоды пачатку передвыбарнай кампаніі размова з лідэрам ПАП Андрэем РАМАШЭУСКІМ вярцелася выключна вакол удзелу партыі ў выбарах.

— Андрэй, на якіх пазіцыях і ў якім складзе выходзіць на выбары ПАП? І наколькі сур'ёзна спадзяецеся вы на перамогу?

— Як заўсёды, адказваць на гэтае пытанне пачну з канца. Усё сур'ёзна, і вельмі сур'ёзна. І дзякуй Богу, што некаторыя арганізацыі пакуль што не расцэньваюць нас як сур'ёзных канкурэнтаў. Гэта іх праблемы. Калі яны ацэняць гэта ў другім туры выбараў, будзе ўжо позна.

Партыя пойдзе пад сваёй праграмай, нічога новага ў яе не ўключаючы, бо выбары — гэта не крок да нейкіх ідэалагічных дыскусій, калі партыі спрабуюць выступіць перад выбаршчыкамі ў іншым выглядзе. Мы ж нічога не мяняем. Якія мы ёсць паміж выбарамі, такімі мы да іх і ідзем — пад праграмай ліберальнай партыі, якой мы фактычна з'яўляемся. Галоўныя нашы перадвыбарныя лозунгі, як было сказана на з'ездзе, застаюцца нязменнымі — Беларусь, Свабода, піва.

— Як ты гэта разумееш — ліберальная партыя?

— Існуе класіфікацыя партый па арыентацыі, і ў гэтым плане мы з'яўляемся класічнай ліберальнрай партыяй. Мы выступаем за эканамічныя свабоды, за правы чалавека, за прыарытэт іх перад дзяржавай, нацыянальнай ці дэмакратычнай, якой патрэбна толькі, каб шырокія народныя масы ўдзельнічалі ў выбарных органах. Для нас гэта не самамэта. Наогул жа ліберальна-дэмакратычных партый у нас няма, бо тыя, хто сябе так называе... Адна справа —называцца, другая — быць. Я б сказаў, што ліберальная партыя ў нас адна — гэта АДПБ.

— Вы збіраецеся падчас выбараў ствараць блокі з іншымі партыямі?

— Не, ніякіх блокаў мы не падтрымаем, таму што, па-першае, мы не бачым сэнсу ў стварэнні блокаў пры існуючай сістэме, а па-другое... Можна было б пайсці на блок з АДПБ, бо па ідэалогіі нам гэтая партыя шмат у чым блізкая, але ж іх тактыка, здаецца мне, крыху ўсё ж адстае ад ідэалогіі. І наогу, няма ў нас на палітычным рынку тых, хто можа прафесійна працаваць.

— А тое, што Партыя аматараў піва ў большасці сваёй партыя маладая, не можа адмоўна паўплываць на яе прафесіяналізм?

— Узрост у нас сярэдні — 33 гады, я гэта сам вылічаў, падзяліўшы агульную колькасць гадоў на 28 кандыдатаў. І потым, калі кандідату 50 гадоў, цяжка назваць яго маладым кандыдатам. А ў нас ёсць кандыдаты, якім і па 40, і па 60 гадоў. Вядома, ёсць і зусім маладыя, але спадзяемся, што гэта не будзе перашкодай для іх хаця б таму, што моладзі ў нас працэнт немалы. Нягледзячы на тое, што рэспубліка старэе, моладзь у нас ёсць, некаторыя кандыдату ідуць у студэнцкіх акругах, а там гэты фактар будзе толькі станоўчым.

— Які працэнт перамогі вы прагназуеце дэмакратычным сілам наогул?

— Дзе ў нас тыя дэмакратычныя сілы? Той жа БНФ... Не скажу, што гэта сіла антыдэмакратычная, але яна ў першую чаргу адраджэнцкая, а не дэмакратычная. А калі шукаць чыстых дэмакратаў, дык гэта такія дробненькія партыі... Таму з пазіцый агульных слова «дэмакратычныя» лепш апусцім і скажам «прагрэсіўныя», хаця камуністы знайшлі б ім іншае азначэнне. А да іх я прылічаю і ліберал аў, і адраджэнцаў. І менавіта яны павінны, на мой погляд, выйграць гэтыя выбары, калі яны ўсё ж адбудуцца.

— Лічыце, могуць не адбыцца?

— Вельмі высокая магчымасць. Чаму? А раптам прэзідэнт не дасць грошай на выбары? Бо ўсім ясна, што яны яму не патрэбныя. Калі яны адбудуцца, то праз месяц ён ужо не прэзідэнт. Зняты будзе ён тут жа, незалежна, каго выберуць, бо парламент будзе ўжо не той. Напрыклад, першае пытанне, якое паставяць кандыдаты ад нашай партыі, — гэта змяненні ў Канстытуцыі з мэтай ліквідацыі самога інстытута прэзідэнцтва. Таму іх могуць сарваць. Тады стары Савет будзе распушчаны, 20-30 дэпутатам Лукашэнка дасць месца дзе-небудзь у адміністрацыі, і тады, пакуль Лукашэнка не памрэ, будзе ягоная ўлада, ягоная апрычніна. Гэта верагодна, мы да гэтага гатовыя.

— Што сабой уяўляюць кандыдаты ПАП?

— Вельмі якасныя людзі. Напрыклад, Г.Казлоў, дацэнт кафедры Белдзяржпалітэхнічнай акадэміі, ці С.Высоцкі, старшыня пакуль не зарэгістраванай Партыі свабоды. А вось у Баранавічах ад нас ідзе проста студэнт. Ну і, вядома, уся наша наменклатура, палова нашага ЦК.

Вось са мной, напрыклад, па адной акрузе ідзе Барыс Гюнтэр, пра якога адзінае, што вядома, — тое, што ён кандыдат ад Фронту. І тое, што раней ён быў дэпутатам, але гэта наўрад ці станоўчая інфармацыя, бо стаўленне людзей да ВС вы ведаеце. І хаця прыналежнасць невядомай асобы ад вядомай партыі нічога для кандыдата не вырашыць, дык дачыненні да нашай партыі дае нейкія козыры ў рукі. Што ні кажыце, але мы можам больш павольна весці сябе падчас агітацыі, чым іншыя партыі, менш стрымана, больш весела. Дзякуй Богу, ёсць такая магчымасць, і мы будзем яе выкарыстоўваць. Цяжка і з кампраматамі на нас, асабліва на маладых, таму што на маладога кандыдата кампрамат знайсці цяжка; яго няма.

— Як, на твой погляд, успрымаюць ПАП у грамадстве?

— Не я, а сацыёлагі гэта ацэньваюць, а я чытаю, што яны кажуць. Яны ж кажуць, што, каб выбары адбыліся сёння, 9% выбаршчыкаў нам галасы б аддалі. А супраць галасавалі б 3%.

— А астатнія?

— Астатнія? За астатнія можна яшчэ змагацца. Але каб выбары ішлі па партыйных спісах, то гэтыя 9% далі б нам 25 месцаў у парламенце. А гэта нямала. Будзем, відаць, мець крыху менш месцаў, але наша партыя пакуль што сябе нічым не скампраметавала ў адрозненне ад камуністаў з іх даўнімі крывавымі традыцыямі ці Фронта, якога народ чамусьці баіцца, бо шмат жа людзей Фронт не любіць. У нас такой жорсткай апазіцыі, як у іх, няма, і ставіцца народ да нас у прынцыпе цёпла, сяброўскі.

— Які асноўны кантынгент сяброў ПАП?

— Інтэлігенцыя, прадпрымальнікі, студэнты. Студэнтаў шмат, амаль што палова. Але гэта сёння яны студэнты, а заўтра — спецыялісты з вышэйшай адукацыяй.

— Стварэнне Партыі аматараў піва для цябе — атрыманне асабістых палітычных дывідэндаў?

— Дывідэндаў? Наўрад ці можна аб іх тут гаварыць, але для мяне гэта магчымасць прафесійна займацца палітыкай дастаткова незалежна. Я б мог займацца гэтай дзейнасцю і ў рамках Фронту, але ж свая партыя дае некаторыя свабоды і прастору для палёту. Не дывідэнды, а хутчэй крылы і руль у рукі.

— Якімі сродкамі і метадамі вы збіраецеся весці перадвыбарную кампанію?

— Традыцыйнымі. А калі спытаць, за якія сродкі, — за дзяржаўныя. Іншыя выкарыстоўваць мы не маем права, таму не будзем гэтага рабіць. Ну, а што аб эфектыўнасці іх выкарыстання — гэта ўжо нашы пытанні. Ну, я б сказаў так: за тыя грошы, за якія Фронт надрукуе сабе 10 тысяч улётак, мы сабе надрукуем 20 тысяч. Бо ў нас ёсць танныя друкарні, мы яшчэ па старому кошту закупілі паперы, тым больш, што ёсць у нас свае спецыялісты ў друкаванай справе. Яшчэ — сустрэчы з выбаршчыкамі. Што можна новага прыдумаць? Увесь свет так робіць — сустрэчы, друкаваныя матэрыялы, улёткі, афішы. Прыемна было б выкаціць бочку піва, пакатаць яе па ўчастку, але гэта, з аднаго боку, прыгожа глядзіцца і выбаршчыкам прыемна, а з другога — гэта можа разглядацца і як подкуп выбаршчыкаў. Ды і за дзяржаўныя грошы мы сабе гэтую бочку піва дазволіць не можам.

— Падтрымка бізнесменаў шмат вырашае для кожнай партыі. У вас яна ёсць?

— Так, таму што іх у нас у партыі нямала, і ім будзе вельмі цікава, калі нашы прадстаўнікі ў парламенце будуць змагацца за эканамічныя свабоды, за зніжэнне падаткаў, за адстаўку Лукашэнка, які для нашай эканомікі вялікая праблема, на ўроўні інфляцыі. Ды і мы ставім інтарэсы бізнесменаў не на апошняе месца, асабліва дзяржаўнага сектара, бо такая рэч, як дзяржэканоміка, і так успрымаецца не зусім нармальна.

— А якое меркаванне аб пабудове адносін з Расіяй?

— Ніякіх ёй прыярытэтаў! Для нас Расія нічым не лепш за Непал. Патрэбны роўныя адносіны з усімі дзяржавамі, з якімі мы маем, напрыклад, агульную мяжу, ці другія дачыненні. Мы лічым, што Расія не заслугоўвае таго, каб у адносінах з ёй праводзіць нейкую асобную палітыку. Мы за нармальныя двухбаковыя партнёрскія адносіны, але — ніякіх прыярытэтаў. Той, хто лічыць, што нам патрэбна такая блізасць з Расіяй, бо яна дае нам газ ці нафту, не ўлічвае, што, калі мы будзем везці нафту з Эміратаў танкерамі, а потым перакачваць нафтаправодам з Украіны, будзе шмат танней, тым больш што з Расіяй мы разлічваемся сабе ў страту. Калі ёсць старыя гандлёвыя сувязі — добра, але арыентацыя павінна быць не на Расію, а —прарывацца на Захад.

— Калі не атрымаецца перамагчы, што далей?

— Калі не атрымаецца на выбарах 1995 года, то атрымаецца на выбарах 97-га. Таму што наступныя выбары будуць усё ж не ў 2000 годзе, а датэрмінова.

Гутарыла
Ціна КЛЫКОЎСКАЯ, "БМ"

Германия, Германия...

или "Старший сын" на год. Но очень желанный

Кому не хочется побывать за границей? Конечно, если у вас завалялась тысчонка-другая "зелененьких", то можно махнуть и на Канары. Ну, а если ты еще только начинаешь свой жизненный путь и, кроме молодости, здоровья и огромного желания познакомиться с этим невероятно огромным миром, не ограниченным пограничными столбами? Оказывается, для того, чтобы побывать за границей и даже пожить там некоторое время, вовсе не обязательно быть "крутым" бизнесменом. Стоит всего лишь попытать счастья в рамках программы "Au pair", рассчитанной на юношей и девушек от 18 до 27 лет.

Итак, что же это за программа такая? Об этом рассказывает ее заведующая Людмила ШИРКОВЕЦ.

-- Для начала -- несколько слов об истории создания программы. Много лет назад молодой немецкий юноша Маттиас Отт, имевший огромное желание качественно выучить английский язык, но, увы, не имевший денег на оплату учебы, приехал в Англию, где с очень большими трудностями добился возможности работать. Работать, чтобы, с одной стороны, обеспечить себя, а с другой -- иметь возможность оплатить курсы по совершенствованию языка и попутешествовать по стране. Собственный, зачастую горький, опыт побудил Маттиаса заняться решением этой проблемы для других молодых людей. И он решил ее, создав вот такую программу. Теперь же сотни юношей и девушек ежегодно приезжают в Германию и, поверьте, имеют гораздо меньше проблем, чем Маттиас в свое время.

-- Людмила, в чем же все-таки суть программы?

-- "Au pair" в переводе с французского -- "равный", следовательно, подразумевается, что немецкая семья принимает вас, как своего равноправного члена, т.е. юноша или девушка на время становятся как бы старшим сыном или дочерью, помогая в воспитании младших детей, что естественно для любой семьи. Принимающая семья предоставляет отдельную комнату, полный пансион, медицинское страхование на все время пребывания в Германии, да еще и ежемесячно выдает на карманные расходы по 380 ДМ. Но для того, чтобы стать таким сыном или дочерью, необходимы три условия: во-первых, соответствующий возраст, владение немецким языком на уровне разговорной речи и конкретный опыт работы с детьми.

-- Мне кажется, это больше похоже на найм работника.

-- Здесь вы не правы. Конечно, определенные обязанности у юноши или девушки есть. Но такие же обязанности существуют в любой семье. Допустим, в соответствии с потребностями семьи и рабочим графиком родителей за детьми приходится присматривать примерно 30 часов в неделю. Но выходной день обязателен. После шести месяцев работы вы имеете право на недельный оплаченный отпуск. Вашим рабочим временем считается то, которое вы проводите наедине с детьми, выполняя весь круг несложных обязанностей, связанных с уходом за ними. Например, родители в 8 утра ушли на работу, предоставив вашим заботам двух детей. От вас требуется помочь им умыться, одеться, заправить кровати, подать завтрак, отвести старшего в школу, одновременно выйдя с младшим на прогулку. Затем занять его какими-либо играми, приготовить обед. После обеда, как правило, мать возвращается с работы. Следовательно, ваш рабочий день закончен. Заботы по дому вновь лежат на плечах матери, но если вы никуда не уходите и весь вечер проводите в семье, то будет естественным, если "старшая дочь" поможет в приготовлении ужина. Это очень важно для создания и поддержания естественного микроклимата, добрых взаимоотношений в семье.

-- Вы сказали, "добрых взаимоотношений". Тем не менее, где гарантия, что они состоятся?

-- Не буду скрывать, почва для конфликтов, некоторой натянутости в отношениях весьма благоприятна. Сами понимаете, разница в привычках, культуре быта может вызывать постоянные недоразумения. Кроме того, следует учитывать и стресс, когда человек оказывается в чужой стране, среди незнакомых людей и малопонятного на первых порах языка. Конечно, в особо серьезных случаях можно заменить принимающую семью на другую. Однако в любом случае решение остается за вами. Но и ваша мотивация для участия в этой программе должна быть достаточно сильной: не романтическое желание красиво пожить за границей, а продуманное решение использовать этот год для знакомства "изнутри" с культурой и людьми пока далекой от вас страны.

-- Наверное, это действительно удобно. Но ведь дело не только в деньгах, выдаваемых на карманные расходы?

-- Безусловно. Этот год может стать переломным для всей вашей жизни. Во-первых, первые три месяца своего пребывания в Германии юноши и девушки посещают курсы языка, а затем целый год буквально "купаются" в нем, как говорят фанаты-полиглоты. С таким знанием немецкого в перспективе можно легко найти работу в любой солидной фирме. Во-вторых, любое дальнейшее сотрудничество в будущем значительно облегчится знанием психологии немцев, их традиций, привычек, взглядов. И что самое главное -- вы сохраните на всю жизнь теплые человеческие контакты с многочисленными друзьями во всей Европе. Кстати, аналогичные программы многие годы успешно работают почти во всех странах Европы, потому что везде находятся молодые люди, интересующиеся Германией. Вы будете иметь возможность встречаться с ними на общих культурно-образовательных мероприятиях, которые периодически проводит Боннское общество международных молодежных связей.

-- Звучит заманчиво. Судя по всему, от претендентов пожить таким образом в Германии нет отбою?

-- Наши объявления о программе привлекают многих, но на собеседование приходит только часть звонивших по телефону, т.к. не все соответствуют трем главным требованиям. После подробной беседы договор на оформление документов заключает еще меньшее количество претендентов. Причины здесь различны: одни боятся работы, другие не хотят надолго уезжать из дома, третьи оказываются замужними или женатыми, что тоже служит препятствием для участия в программе.

-- Наверное, некоторых отпугивает и то, что за оформление документов, включая загранпаспорт и дорогу в оба конца, приходится платить.

-- Отчасти и так. Но эти затраты окупаются в первый же месяц работы, к тому же выдаваемые претендентам специальные визы "Au pair" бесплатно, поскольку наши боннские партнеры реализуют эту программу по поручению правительства Германии. Есть только два не известных до последнего этапа момента: место вашего пребывания и количество детей в семье, потому что не вы выбираете семью, а семья выбирает вас по вашим данным -- возрасту, навыкам, талантам и даже... улыбке на фотографии. В целом программа абсолютно надежна и продумана. А весь срок своего нахождения в стране вы находитесь под патронажем наших боннских друзей. Мы же со своей стороны стараемся разъяснить вам все тонкости и подробности, а также возьмем на себя оформление документов. И помните, что у ваших родителей такой возможности не было. У вас же она есть.

Что ж, как видим, возможности у нынешних молодых достаточно обширны. Творите, дерзайте -- и этот огромный и невероятно интересный мир откроется перед вами. А для тех, кого заинтересовала программа, сообщаем телефончик: 25-85-65, фирма "Арготур".

Беседовала Елена ШУМАРОВА

"Я ХАЧУ ВУЧЫЦЦА"

На працягу трох месяцаў праходзіла стажыроўку ў Амерыцы ў Масачусецкім інстытуце тэхналогіі (штат Масачусетс, г.Бостан) Людміла Пятроўна Саянкова, кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры тэорыі і практыкі сучаснай журналістыкі.

-- Людміла Пятроўна, вы накіраваліся ў гэтую паездку з пэўнай настроенасцю на нешта. Атрымалі тое, што хацелі?

-- У мяне была ўстаноўка на тое, што я еду вучыцца. Вы ведаеце, я адна з тых жанчын, пра якіх казаў Ландау: "Жанчына вылучаецца адной асаблівасцю: яна любіць вучыцца". Я люблю вучыцца. Гэта значыць, для мяне лішняя нагода павучыцца -- ніякая не нагрузка, не цягамоціна. Я проста абажаю насычаць сябе інфармацыяй. Розум, адукацыя -- гэта тое, што выклікае ў мяне абажанне.

Я ведала, што ў Амерыцы атрымаю вялікую колькасць літаратуры. Той, якую я ніколі не пабачу і не атрымаю тут. І сапраўды, тое, што я пабачыла там у бібліятэках, мяне ўразіла. Таму што я ніколі не бачыла такой велізарнай колькасці кніг, скажам, па тым, што ў іх называецца "руская культура". Дарэчы, для амерыканцаў дагэтуль існуюць паняцці Савецкага Саюза, савецкай культуры, савецкага кіно... А дзяржава Беларусь у прынцыпе невядомая. Беларуская культура ім таксама незнаёмая, абсалютна. І калі пачынаеш тлумачыць, што дзяржава Беларусь размяшчаецца паміж Расіяй і Польшчай (гэтыя геаграфічныя паняцці ў іх на слыху), яны ўсё адно пытаюць: а што гэта -- Беларусь? Калі я была ў сусветна вядомых музеях: Метраполітэн Музей, Музей сучаснага мастацтва -- і пабачыла карціны Марка Шагала, падпісаныя "Марк Шагал, Беларусь", у мяне слёзы навярнуліся ад гонару...

Дык вось, тое, на што я разлічвала, я атрымала. Я ехала пачарпнуць інфармацыю з кніг і акунулася ў гэтыя кнігі з галавой. Па-другое, я ведала, што ў мяне будуць зносіны з калегамі. Гэта я таксама атрымала. Потым я ведала, што як выкладчык я магу паглядзець, як там адбываецца навучальны працэс, а менавіта тыя дысцыпліны, якія мяне цікавяць, -- па культуры і па мастацтву.

У шэсць гадзін раніцы я падымалася і к васьмі ўжо была ў бібліятэцы. Я пабачыла вялізную колькасць кніг пра савецкіх рэжысёраў. А столькі кніг аб Таркоўскім, яго дзённікі я нідзе не бачыла.

Пасля бібліятэкі, у залежнасці ад таго, які быў план, я альбо сустракалася з выкладчыкамі МІТа (Масачусецкі інстытут тэхналогіі), асабліва мяне цікавіў кінафакультэт, альбо ішла ў Паўночна-усходні універсітэт, дзе знаходзіўся факультэт журналістыкі. Але часцей за ўсё я хадзіла ў Гарвард. На тэрыторыі Гарварда размешчаны кінаархіў. У ім наладжваліся прагляды для студэнтаў па вечарах, там ішлі фільмы для людзей, якія проста любяць і ведаюць кіно. Праходзілі кінасемінары, сустрэчы з кінакрытыкамі, і паўсюль я прымала ўдзел. На адной з такіх сустрэч я выступіла, і пасля майго маналога пра савецкае кіно мне заапладзіравалі. І праз некалькі дзён, калі я ўжо адышла ад гэтага семінара, да мяне падыходзілі і дзякавалі з захапленнем. І гэты момант маёй біяграфіі я буду памятаць, напэўна, усё жыццё.

-- Скажыце, пабываўшы на лекцыях, пагаварыўшы з выкладчыкамі, вы, напэўна, можаце параўнаць амерыканскую сістэму адукацыі з нашай. Ці існуе розніца і ў чым?

-- Вы ведаеце, розніца вось у чым: там не прымушаюць студэнтаў вучыцца пяць гадоў.

-- У сэнсе?

-- Гэта значыць, там сістэма адукацыі складаецца з трох ступеняў. Першая -- гэта прафесійная частка. Ты вывучаеш на працягу двух гадоў спецыяльныя прадметы. І за два гады ты вызначаешся, варта табе вучыцца далей ці не. Калі не, ты ідзеш працаваць. Калі ў цябе ёсць жаданне працягваць навучанне, ты вучышся яшчэ два ці тры гады (у залежнасці ад ВНУ). Як ты вучышся? Ты вывучаеш вялізную колькасць разнастайных прадметаў. Справа ў тым, што ў іх вельмі кепская сярэдняя адукацыя, і яны ведаюць пра гэта. Нашыя школьнікі вывучаюць значна болей прадметаў, чым іх. І вось гэтыя прабелы ў школьнай адукацыі яны запаўняюць у ВНУ. На журфаку студэнты вывучаюць усё: астраномію, фізіку, хімію...

Амерыканскія студэнты навучаюцца ў бібліятэках. Гэта тое, што ў нас страчана. Я не ведаю, з каго спытаць і каго ў гэтым вінаваціць. Студэнтаў я не абвінавачваю -- ім трэба неяк выжываць, зарабляць грошы. Але ў нас страчана галоўнае -- жаданне адукоўваць сябе... Такім чынам, розніца ў адукацыі вось у чым. Студэнт мае права выбару. Студэнт вольны, ён -- асоба, якой давяраюць. У яго ёсць права выбару, але гэты выбар абавязвае. Ты выбраў на другой ступені пяць ці шэсць спецкурсаў -- меней нельга, болей можна -- ты павінен вучыцца. Калі ты прапускаеш заняткі, адміністратыўная частка дасылае табе пісьмовае паведамленне: вы прапусцілі, будзьце ласкавы адпрацаваць.

-- Добра, а якія вынікі? Узровень ведаў? Як дамагаюцца таго, каб гэтыя прабелы ў сярэдняй адукацыі ліквідаваліся?

-- Ведаеце, я жыла ў студэнцкім інтэрнаце. Мне было вельмі цікава паназіраць, што такое іх студэнцкае жыццё. Я жыла з дзяўчынай гадоў дваццаці, карэянкай. Цікава, у яе быў сябар з Украіны... Яны вельмі адукаваныя людзі. не толькі ў галіне сваёй спецыяльнасці, але і ў галіне культуры, мастацтва, яны чытаюць велізарную колькасць кніг. І я не памятаю таго дня, каб мая суседка праспала і не пайшла б на лекцыі. Я не памятаю, каб у выхадныя дні яна некуды паехала і расслабілася. І нават у святы яна хадзіла ў бібліятэку.

-- Ці ёсць розніца паміж студэнцкім жыццём амерыканскіх студэнтаў і нашых?

-- Гм, як вам сказаць... Я не ведаю, можа, гэта менталітэт наш такі, стыль, звычка такая, але ў нас вось гэтая кампанейскасць...

-- Кухоннасць...

-- Так-так, агульны побыт, гэта вельмі развіта. У іх гэтага няма...

-- Вы самі падчас, як былі студэнткай, жылі ў інтэрнаце?

-- Так, я жыла ў інтэрнаце. Але мы тады, калі параўноўваць з цяперашнім інтэрнатам, чыталі кнігі, сядзелі ў чытальнай зале і працавалі. Зараз жа гэтага няма. Ну добра, грошы трэба зарабляць, але... Відаць, калі пачынаецца перакос у эканоміцы, сацыяльным жыцці, ён паўсюль пачынаецца, гэты перакос. А там? Студэнты занятыя сваёй справай, яны не здабываюць грошай.

-- А ў госці адзін да аднаго ходзяць студэнты ў інтэрнаце?

-- Не-не, гэта не прынята. Увогуле, да слова сказаць, амерыканцы -- вельмі раз'яднаны народ. там нават не прынята сем'ямі сябраваць. Разумееце, тое, што ёсць у нас, -- нейкі агульны, саборны пачатак жыцця, -- там гэтага няма. І ад гэтага адчуваеш самоту. Амерыканцы -- народ дастаткова халодны, прагматычны. У іх няма таго, што называецца душэўнай шырынёй. Увогуле паняцце душэўнасці ў амерыканскім жыцці адсутнічае. Можа, таму ў іх краіне і ў сістэме адукацыі такая моцная цікавасць да дзвюх культур -- савецкай і японскай. І калі я пытаю: а чаму савецкая? -- яны кажуць: гэта вялікая культура, таму што духоўная. Дарэчы сказаць, з нагоды адукацыі яшчэ чым яна адрозніваецца: незалежна ад ВНУ вельмі вялікая колькасць прадметаў па мастацтву і культуры. Праз гуманітарныя прадметы праходзяць усе студэнты: фізікі, хімікі.

-- Мяркуючы па вашых расказах, вы добра спазналі Амерыку. Вы хутка прывыклі да гэтай краіны?

-- О, не. За тры месяцы я да Амерыкі так і не прывыкла. Гэта нейкая вялізная і вельмі халодная краіна. І гэта пры тым, што побыт у ёй неверагодна зручны. Ідэальны варыянт -- працаваць у Амерыцы нейкі час. Табе прадастаўляецца ўсё: асобнае памяшканне, камп'ютэр, ксеракс, цябе пазнаёмяць з усімі выкладчыкамі, якія змогуць дапамагчы і даць патрэбную інфармацыю. Але табе дапамогуць. Аднак пры гэтым яны халодныя, ім няма справы да цябе і тваіх праблем. І мая душа не прыняла Амерыку.

-- З якімі настроямі вы вярнуліся?

-- У мяне быў неверагодна прыгнечаны стан. І, відаць, я ў гэтым не арыгінальная, бо я чула, што шмат якія людзі вяртаюцца ў падобным стане. Разумееце, у мяне ж была магчымасць прадоўжыць камандзіроўку, але пры адной умове: не вяртацца. аднак я не магла болей там заставацца... Адна з прычын -- гэта тое, што называецца настальгіяй. Я не магу, як гэта ні банальна і гучна сказана, доўга быць без Радзімы. Калі б можна было вярнуцца, глынуць гэтага паветра, пабачыць сваё, роднае, а потым назад -- такі варыянт мяне б задаволіў. Але... Калі прыязджаеш сюды, дэпрэсія пачынаецца не таму, што там добра.

Я ведаю, што я ніколі не буду эмігранткай. Дэпрэсія наступае не таму, што ты сышоў ад таго, добрага, жыцця, а ад болю, што тут так кепска. Неймавернае пачуццё болю: чаму так кепска? Я пераканана, у тых выкладчыкаў болей магчымасцей лепш выкладаць, значна болей матэрыяльных сродкаў. Але я не магу сказаць, што іх выкладчыкі метадычна выкладаюць лепш за нашых. Альбо выкладаюць неяк вельмі арыгінальна. Як і таго, што іх выкладчыкі болей інфармацыйна насычаныя і ведаюць болей, чым нашы выкладчыкі.

-- Пры той каласальнай тэхнічнай аснашчанасці...

-- Так. Гэта адзінае, у чым я не адкрыла для сябе Амерыкі. Вось тут адкрыццяў не адбылося. Я абсалютна пераканаая, што нашы выкладчыкі не горш, а нават і лепш. Я не ведаю, што б рабіў амерыканскі выкладчык, увайшоўшы ў нічым не абсталяваную аудыторыю, дзе яму трэба чытаць лекцыі па гісторыі мастацтваў. Ен нічога не змог бы зрабіць. Я не ўяўляю ступені здзіўлення амерыканца, увайдзі ён у кастрычніку ў аудыторыю, якая не ацяпляецца.

-- Людміла Пятроўна, а што могуць чакаць студэнты ад вашай паездкі?

-- Ну, што студэнты могуць чакаць ад выкладчыкаў? Ведаў. І чым гэтыя веды глыбей і сучасней, тым больш студэнты выйграюць ад гэтага.

Гутарку вяла Марына ГУЛЯЕВА, для "БМ"

ТВ -- программа на неделю

Понедельник, 10 апреля

Белорусское телевидение

16.05 Музыка. Композитор, исполнитель, слушатель. 16.25 Своими руками. Птицы-веснянки из теста. 16.40 Истоки. уроки белорусского языка. 17.00 Концерт Государственного хореографического ансамбля «Хорошки». 18.00 АТН, Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 Проспект. Информационно-аналитическая программа. 19.15 «Время, когда нас любили...» Штрихи к портрету поэтессы Таисии Бондарь. 19.35 На добрый лад. Телеочерк. Передача из Могилева. 19.45 К 50-летию Победы. 1 Республиканский телефестиваль «Поют актеры театра и кино». 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Студия «Политика». 21.55 Клип-концерт. Группа «Палац». 22.05 На сессии Верховного Совета Республики Беларусь. 22.20 День столетия. 22.25 Спортивный телекурьер. 22.45 Шоу-прогноз. 22.50 Под куполом Вселенной. 23.00 Новости. 23.15 Кинематограф Беларуси. «Фруза». Худ.фильм.

1 канал

16.05 «Элен и ребята». Молодежный сериал. 16.30 ТВ-доверие. 17.00, 20.00 Время. 17.25 Хоккей. Кубок МХЛ. Финал. «Лада»(Тольятти) - «Динамо» (Москва). А перерывах: Час пик; (19.00) - Спокойной ночи, малыши! 20.45 «Мастер и Маргарита». Телесериал. 2-я серия. Часть 1-я. 21.40 Версии. 21.55 Гол. 22.25 Пресс-клуб. 23.20 Новости.

Канал «Россия»

16.50 «И помнит мир...» 17.20 Спасение 911. 18.15 «Купить - не купить». 18.25 Устами младенца. 19.00, 22.00 Вести. 19.25 Подробности. 19.35 «Безмолвный мир Николаса Квинна». Худ.фильм (Великобритания). 2-я серия. Часть 1-я. 20.40 Репортер. 21.00 Без ретуши. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Экран криминальных сообщений. 22.50 Экзотика.

Санкт-Петербург

16.50 Мультфильм. 17.05 Танцуем все. 17.30 Три колеса, фолиант и ... 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.30, 21.40 Информ ТВ. 18.45 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ. фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 19.55 «Ловушка». Худ. фильм (Италия). 1-я серия. 21.55 Спорт, спорт, спорт... 22.15 Гороскоп. 22.20 На бис. 23.00 «Село Степанчиково и его обитатели». Худ. фильм. 1-я серия.

Вторник, 11 апреля

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Зеркало Си-эн-эн. 8.05 День столетия. 8.10 «Цирк приехал!» Фильм-концерт. 9.00 Музыка. Композитор, исполнитель, слушатель. 9.20 Студия «Политика». 9.35 Финансовое время. 9.50 «АВС-клуб». Английский учим сами. 10.05 «Крест милосердия». Худ.фильм. 1-я и 2-я серии. 12.40 К 50-летию Победы. 1 Республиканский телефестиваль «Поют актеры театра и кино». 13.30 Студия «Культура» представляет. Размышление о судьбе родного языка. Часть 1-я. 14.00 У нас дома. Программа для семьи. 14.35 Туроб»ектив. Путешествия, встречи, отдых. 16.20 Музыка. Связь музыки с поэзией. 16.50 Изучаем свою историю. «Кирилл Туровский». Док.фильм. 17.10 «На поклон в Майданек». К Международному дню освобождения узников фашистских концлагерей. Передача из Бреста. 18.00 АТН, Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 Уроки Н.Новожиловой. 19.15 Экономикст. 19.25 В мире науки. 19.55 Студия «Эксклюзив». Между прочим. 20.00 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Теле-сериал. 20.30 «Скрижали». Томас Джефферсон. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Студия «Политика». 21.55 Клип-концерт. Ирина Аллегрова. 22.05 На сессии Верховного Совета Республики Беларусь. 22.20 Шоу-прогноз. 22.25 Под куполом Вселенной. 22.35 «Поставские перезвоны». Телевизионный фильм. 23.00 Новости. 23.20 «Сенсация». Многосерийный худ.фильм (Канада). 1-я серия. 0.15 Командный чемпионат Беларуси по настольному теннису.

1 канал

5.00 Телеутро. 8.00, 11.00, 14.00, 23.40 Новости. 8.20 «Дикая Роза». Телесериал. 9.00 Мультфильм. 9.35 «Маши на американском льду». Док.фильм. 10.00 «Природа мира». Научно-популярный телесериал. Фильм 1-й «Через пустыню кактусов», фильм 2-й «Море Кортеса». 13.00 «Иванов, Петров, Сидоров...» Информационно-развлекательная программа. 13.35 Огород круглый год. 14.20 Межгосударственная телерадиокомпания «Мир». 15.00 Домисолька. 15.20 Марафон-15. 15.40 Волшебный мир, или Синема. 16.00 Шпаргалка. 16.05 «Элен и ребята». Молодежный сериал. 16.30 Джем. 17.00, 20.00 Время. 17.15 «Угадай мелодию». Телеигра. 17.40 В эти дни 50 лет назад. 18.00 Час пик. 18.20 «Дикая Роза». Телесериал. 19.00 Тема. 19.40 Спокойной ночи, малыши! 20.40 Из первых рук. 20.55 Фильм режиссера А.Митты «Затерянный в Сибири». 22.35 Версии. 22.55 Телешоу «50 х 50».

Канал «Россия»

7.00, 11.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Ритмика. 7.40 Звезды говорят. 7.45 Время деловых людей. 8.15 Всемирные новости Эй-би-си. 8.40 Формула 730. 9.10 Телегазета. 11.30, 13.20 Деловая Россия. 15.05 Там-там новости. 15.20 Праздник каждый день. 15.30 «Одиссея». Худ.фильм (Канада). 1-я серия. 16.20 «В этот день...» 16.25 Новая линия. 16.55 Хозяин. 17.25 Музыка на десерт. 17.40 Солдатский медальон. 18.10 L-клуб. 19.25 Подробности. 19.35 Площадь искусств. Нашей «Дружбе» - сорок лет. 20.25 Фильм И.Бергмана «Фанни и Александр»(Швеция). 1-я серия. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 «Фанни и Александр». Худ.фильм. 2-я серия.

Санкт-Петербург

17.00 Мультфильм. 17.10 Студия «Вообрази». 17.25 Ребятам о зверятах. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.30, 21.40 Информ ТВ. 18.45 Спортивнае новости. 18.55 «Мануэла». Худ. фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 19.55 «Ловушка». Худ. фильм (Италия). 2-я серия. 21.55 Спорт, спорт, спорт... 22.10 Гороскоп. 22.20 Фестиваль «Балтийский дом». 22.50 «Село Степанчиково и его обитатели». Худ. фильм. 2-я серия.

Среда, 12 апреля

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Зеркало Си-эн-эн. 8.15 «Поет Лариса Трухина». Фильм-концерт. 8.30 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. 9.00 Музыка. Связь музыки с поэзией. 9.30 Студия «Политика». 9.45 «Сенсация». Многосерийный худ.фильм (Канада). 1-я серия. 10.40 Скрижали. Томас Джефферсон. 10.45 «Крест милосердия». Худ.фильм. 3-я серия. 11.55 Тэлесябрына. Миг искренний. 12.15 Мультфильмы. 12.50 «Зорная ростань». Телеконкурс молодых артистов эстрады. Брестский тур. Передача 2-я. 13.50 Студия «Культура». Размышление о судьбе родного языка. Часть 2-я. 14.20 К 50-летию Победы. «Путь к истине...» Судьба бывшей пар-тизанки О.Г.Рудович. 14.50 «Белвидеоцентр» представляет. «Серебряное волшебство». Фильм-концерт. 15.15 Видимо-невидимо. Новости кино-видео-аудио. 16.20 Изучаем свою историю. «Воспоминание о Миколе Равенском». Док.фильм. 16.50 Студия «Ч/б». Дискуссионный клуб. 17.20 «Отображение». Передача из Гомеля. 18.00 АТН, Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 «Крок». «Риск-версия». Финал Республиканского турнира интеллектуальных игр. 19.35 Телевизионная пресс-конференция руководителя аналитичес-кого центра Администрации Президента Республики Беларусь Петра Андреевича Капитулы. 20.25 Центризбирком сообщает. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Студия «Политика». 21.55 Клип-концерт. Лайма Вайкуле. 22.05 На сессии Верховного Совета Республики Беларусь. 22.20 Шоу-прогноз. 22.25 Русский романс. Поет Лариса Глазырина. 22.45 Под куполом Вселенной. 23.00 Новости. 23.20 «Сенсация». Худ.фильм. 2-я серия.

1 канал

5.00 Телеутро. 8.00, 11.00, 14.00, 23.25 Новости. 8.20 «Дикая Роза». Телесериал. 9.00 В мире животных (с сурдопереводом). 9.35 Урок Ольги Ивановой. 10.00 «Природа мира», Фильм 3-й «Морская охота», фильм 4-й «На рифе Скорпиона». 13.00 «Иванов, Петров, Сидоров...» Информационно-развлекательная программа. 13.35 «Пойми меня». Телеигра. 14.20 Межгосударственная телерадиокомпания «Мир». 15.00 Посмотри, послушай... 15.20 «Путешествие в прошлое». Мультсериал(США). 15.50 Фэн-клуб. 16.00 Шпаргалка. 16.05 «Элен и ребята». Молодежный сериал. 16.30 Тин-тоник. 17.00, 20.00 Время. 17.15 «Угадай мелодию». Телеигра. 17.40 В эти дни 50 лет назад. 18.00 Час пик. 18.20 «Дикая Роза». Телесериал. 19.00 Мы. Авторская программа В.Познера. 19.40 Спокойной ночи, малыши! 20.45 Фильм режиссера К.Муратовой «Чувствительный милиционер». 22.40 Версии. 23.00 Магия-13.

Канал «Россия»

7.00, 11.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Ритмика. 7.40 Звезды говорят. 7.45 Время деловых людей. 8.15 Всемирные новости Эй-би-си. 8.40 Формула 730. 9.10 Телегазета. 9.15 Музыкальный экспромт. 9.25 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 11.30, 13.20 Деловая Россия. 15.05 Там-там новости. 15.20 Праздник каждый день. 15.30 Чья сторона? 16.20 «В этот день...» 16.25 Дальний Восток. 16.55 «Лад»-галерея. Художник И.М.Зейтман. 17.25 Ваше право. 17.40 Большой хоккей. 18.20 Клип-антракт. Л.Агутин. 18.25 Своя игра. 19.25 Подробности. 19.35 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 20.30 Рек-тайм. 21.05 Тихий дом. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Фильм Ж.Л.Годара «Мужское-женское» (Франция-Швеция).

Санкт-Петербург

12.00 Стиль жизни. 12.15 Мультфильм. 12.25 «Немецкая волна». 12.45 Мультфильм. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ.фильм. 14.15 «Снился мне сад». Телефильм. 14.30, 18.30, 21.40 Информ ТВ. 14.40 «Арифметика убийства». Худ.фильм. 16.20 Жизнь с комфортом. 16.35 Исторический альманах. 17.05 Мультфильм. 17.15 Там, где живет Паутиныч. 17.30 Разноцветная собака. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.45 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ. фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 19.55 Театральный бинокль. 20.30 Блеф-клуб. 21.05 «День сказок». Фильм-концерт. 21.55 Спорт, спорт, спорт... 22.10 Гороскоп. 22.20 «Последние дни Иммануила Канта». Худ.фильм (Франция). 23.30 «Звездный час». Галина Горчакова.

Четверг, 13 апреля

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Зеркало Си-эн-эн. 8.05 Протокол. Международная программа. 8.20 «Сенсация». Худ.фильм. 2-я серия. 9.15 Студия «Политика». 9.30 Уроки Н.Новожиловой. Детский сеанс 10.00 «Магия черная и белая». Худ.фильм. 11.15 Волшебный экран. Мультфильмы. 12.10 «Золотая лира». Телефестиваль белорусской песни. Часть 3-я. 13.00 «Крок». «Риск-версия». Финал Республиканского турнира интеллектуальных игр. 13.50 «Крест милосердия». Худ.фильм. 4-я серия. 16.30 Белорусская литература. По страницам поэмы Якуба Коласа «Новая земля». 17.00 Композиторы Беларуси. Галина Горелова. Кантата «В год мирового пожара». 17.40 Диалоги о спорте. 18.00 АТН, Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 Обновление. Могилевское производственное об»единение «Технoприбор». 19.20 «Крок». «Своевременно». 19.50 Экономикст. 20.05 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. 20.30 День столетия. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Студия «Политика». 21.55 Клип-концерт. Александр Серов. 22.05 На сессии Верховного Совета Республики Беларусь. 22.20 «Крок». «Большая Медведица». Кино и видео для молодежи. 22.50 Под куполом Вселенной. 23.00 Новости. 23.20 «Сенсация». Худ.фильм. 3-я серия. 0.15 Шоу-прогноз.

1 канал

5.00 Телеутро. 8.00, 11.00, 14.00, 23.50 Новости. 8.20 «Дикая Роза». Телесериал. 9.00 Клуб путешественников (с сурдопереводом). 9.45 Стадион. 10.05 «Природа мира». Фильм 5-й «Спасите джунгли», фильм 6-й «Царство крабов». 13.00 «Иванов, Петров, Сидоров...» Информационно-развлекательная программа. 13.35 «Пойми меня». Телеигра. 14.20 Межгосударственная телерадиокомпания «Мир». 15.00 Мультитроллия. 15.20 На балу у Золушки. 15.40 Компьютер-холл. 16.00 Шпаргалка. 16.05 «Элен и ребята». Молодежный сериал. 16.30 ...До 16 и старше. 17.00, 20.00 Время. 17.20 Лотто «Миллион». 18.00 Час пик. 18.20 «Дикая Роза». Телесериал. 19.00 «Избранница». Авторская программа Э.Рязанова. 19.40 Спокойной ночи, малыши! 20.40 Москва. Кремль. 21.05 Брижит Бардо в фильме «Бульвар Рома»(Франция). 23.10 Версии. 23.30 В мире джаза.

Канал «Россия»

7.00, 11.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Ритмика. 7.40 Звезды говорят. 7.45 Время деловых людей. 8.15 Всемирные новости Эй-би-си. 8.40 Формула 730. 9.10 Телегазета. 9.15 Музыкальный экспромт. 9.25 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 11.30, 13.20 Деловая Россия. 15.05 Там-там новости. 15.20 Праздник каждый день. 15.30 Старты надежд. 16.20 «В этот день...» 16.25 Новая линия. 16.55 Кипрас Мажейка. Репортажи из Малой Европы. 17.25 Никто не забыт. 17.30 Карьера. 18.00 Экcповидео. 18.15 «Сиди и смотри». Юмористическая программа. 18.30 Я - лидер. 19.25 Подробности. 19.35 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 20.30 Арт-обстрел. 21.05 На политическом Олимпе. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 В мире авто- и мотоспорта. 23.10 Экран криминальных сообщений.

Санкт-Петербург

12.00 Стиль жизни. 12.15 Мультфильм. 12.25 «Немецкая волна». 12.45 Советы садоводам. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ. фильм. 14.15 Мультфильм. 14.30, 18.30, 21.40 Информ ТВ. 14.40 «Трембита». Худ. фильм. 16.15 Телефильм. 16.50 По всей России. 17.00 Мультфильм. 17.10 Семь пятниц на неделе. 17.25 Мультфильм. 17.30 Антре. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.45 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ.фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 19.55 Ура! Комедия. «Брак по-итальянски». Худ.фильм. 21.55 Спорт, спорт, спорт... 22.10 Гороскоп. 22.20 «Телекомпакт». Музыкальное шоу. 23.20 Хоккей. Международный турнир 2-х сборных. Россия - Финляндия. 2-й и 3-й периоды.

Пятница, 14 апреля

Белорусское телевидение

7.35 Утренний коктейль. 7.50 Экономикст. 8.00 Зеркало Си-эн-эн. 8.15 Мультфильм. 8.30 «Лада ОМС» представляет: «Моя любовь, моя печаль». Телесериал. 9.00 Белорусская литература. По страницам поэмы Якуба Коласа «Новая земля». 9.30 Студия «Политика». 9.45 «Крок». «Своевременно». 10.15 День столетия. 10.20 «Сенсация». Худ.фильм. 3-я серия. 11.15 К 50-летию Победы. «Живи и помни». Ретроспективный показ фильмов киностудии «Беларусьфильм». Худ.фильм «Мама, я жив!» 12.35 «Телебом» в Могилеве. Гала-концерт. Часть 2-я. 13.50 Мультфильм. 14.10 Бенефис народного артиста Беларуси Павла Кормунина. 15.10 Изучаем свою историю. «Франциск - сын Скоринин». Док.фильм. 16.05 К 50-летию Победы. Фронтовой альбом. 16.15 Приглашаем на вечерки. Фольклорные ансамбли деревни Лобча Лунинецкого района. 17.10 «Мадонны в погонах». Передача из Гродно. 17.40 Телеклуб охотников и рыболовов «Удача». 18.00 АТН, Би-би-си, Си-эн-эн. 18.45 Финансовое время. 19.00 Протокол. Международная программа. 19.15 К 50-летию Победы. «Так это было...» Вспоминают участники Великой Отечественной войны, ветераны спорта. 19.30 «Тэлесябрына». 19.45 На рубеже тысячелетий. К 100-летнему юбилею кино. 20.15 Центризбирком сообщает. 20.30 Скрижали. Владимир Маяковский. Неюбилейное» 20.35 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Студия «Политика». 21.55 Клип-концерт. Группы «Кар-Мен», «МФ-3». 22.05 На сессии Верховного Совета Республики Беларусь. 22.20 Экономикст. 22.30 Веселый уик-энд. 22.40 Шоу-прогноз. 22.45 Мультфильмы для взрослых. 23.00 Новости. 23.20 Вечерний иллюзион. «Бакстер». Худ.фильм (Франция). 0.55 Под куполом Вселенной. 1.05 Видимо-невидимо.

1 канал

5.00 Телеутро. 8.00, 11.00, 14.00, 23.10 Новости. 8.20 «Дикая Роза». Телесериал. 9.00 Мультфильм. 9.10 «Пробуждение». Хореографическая сюита. 9.40 Ваш кумир. 10.05 «Природа мира». Фильм 7-й «По следу дикой выдры». 13.00 «Иванов, Петров, Сидоров...» Информационно-развлекательная программа. 13.35 «Пойми меня». Телеигра. 14.20 Межгосударстаенная телерадиокомпания «Мир». 15.00 «Белый клык». Телесериал для детей. 15.30 Лауреаты У Международного фестиваля детских телепрограмм «Чукоккала» (Самара). 16.00 Шпаргалка. 16.05 Рок-урок. 17.00, 20.00 Время. 17.20 Человек и закон. 17.55 Бомонд. 18.15 «Дикая Роза». Телесериал. 18.55 Поле чудес. 19.40 Спокойной ночи, малыши! 20.45 «Мастер и Маргарита». Телесериал. 2-я серия. Часть 2-я. 21.35 Версии. 21.50 Взгляд. 22.35 Музобоз.

Канал «Россия»

7.00, 11.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Ритмика. 7.40 Звезды говорят. 7.45 Время деловых людей. 8.15 Всемирные новости Эй-би-си. 8.40 Формула 730. 9.10 Телегазета. 9.15 Музыкальный экспромт. 9.25 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 11.30, 13.20 Деловая Россия. 15.05 Там-там новости. 15.20 Праздник каждый день. 15.30 Призма. 16.20 Новая линия. 16.50 «В этот день...» 16.55 Дисней по пятницам. «Большой, рыжий». Худ.фильм. 18.30 «Фантазии на темы Фаберже». Видеозарисовка. 18.40 Горячая десятка. 19.25 Подробности. 19.35 «Санта-Барбара». Худ.фильм. 20.30 Джентльмен-шоу. 21.05 «К-2» представляет: «Сюжет». 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 «Джанго». Худ.фильм.

Санкт-Петербург

12.00 Стиль жизни. 12.15 Мультфильм. 12.25 «Немецкая волна». 12.45 Мультфильм. 13.00 Скорая помощь. 13.30 «Мануэла». Худ.фильм. 14.15 Мультфильм. 14.30, 18.30, 21.40 Информ ТВ. 14.40 Ура! Комедия. «Брак по-итальянски». Худ.фильм. 16.20 «Малыш». Телефильм. 16.30 Храм. 17.00 Мультфильм. 17.10 Сказка за сказкой. 18.00 Телемагазин. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.45 Спортивные новости. 18.55 «Мануэла». Худ.фильм. 19.45 Телеслужба безопасности. 19.55 «Нулевой вариант». Худ.фильм. 21.25 «Густав». Мультсериал для взрослых. 21.55 Спорт, спорт, спорт... 22.10 Гороскоп. 22.20 «Любовники и обманщики». Худ. фильм (Италия). 23.55 Ж.Оффенбах. «Званый ужин с итальянцами, или Месье Шуфлери». Спектакль театра муз.комедии.

Суббота, 15 апреля

Белорусское телевидение

8.00 Экономикст. 8.10 Зеркало Си-эн-эн. 8.25 Сокровища. Передача из Бреста. 8.45 Спортплощадка. 9.05 К 50-летию Победы. Фронтовой альбом. 9.10 Скрижали. Владимир Маяковский. Неюбилейно». Детский сеанс 9.15 «Лулу - ангел цветов». Мультсериал. 9.45 Студия «Колыбельная». «Все дело в шляпе». Развлекательно-познавательная игра для малышей. 10.10 «Волшебник Лад и семь принцесс». Музыкальная сказка. Часть 1-я. 10.25 Великий Пост православной церкви. 10.50 К 50-летию Победы. «Так это было...» Рассказывает бывший танкист Николай Прохорович Чайка. 11.15 «Перекрестки войны». Телеспектакль. Часть 1-я. 12.15 Коллаж. Программа для деловых людей. 12.45 «Крок». «Живая земля». Экологическая программа. 13.05 Премьер-кино. 13.55 «Четвертое измерение». Духовно-интеллектуальный канал. 14.55 Многозвучие. 15.25 Музыкальный салон Элеоноры Езерской. Семейный кинозал 16.20 Взгляд в будущее. «После 2000 года». Научно-популярный сериал. 16.45 «Тропическая жара». Многосерийный худ.фильм (Канада-США). 1-я серия. 17.15 «Посольский двор». Международная программа. 17.45 Телемагазин. 17.55 «Зорная ростань». Телеконкурс молодых артистов эстрады. Брестский тур. Передача 3-я. 19.00 Антология юмора. «Все за улыбку». 19.30 Столица. Тележурнал. 19.55 Клаксон. 20.05 Международные спортивные новости. 20.30 Шоу-прогноз. 20.40 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Клип-концерт. Олег Газманов. 21.50 Веселый уик-энд. 22.00 Акколада. Музыкально-развлекательная программа. 22.30 «Звезды» на экране. Марина Неелова, Юозас Будрайтис в худ.фильме «Карусель». 23.40 Праздничное богослужение на Пасху в костеле св.Роха.

1 канал

5.00 Телеутро. 7.45 Проповедь. 8.00, 11.00, 14.00, 23.00 Новости. 8.20 Лего-го. 8.50 Фильм - детям. «Капитан». 9.25 Утренняя почта. 9.55 Здоровье.»Помоги себе сам». 10.25 Провинция. 11.20 Смак. 11.40 Фильм режиссера А.Корды «Идеальный муж». Худ.фильм (Велико-британия). 13.20 Живое дерево ремесел. 13.25 Зеркало. 14.20 Большие гонки. 14.45 К 50-летию Победы. Память о великой войне.»Там, за линией фронта». Док.фильм. 15.35 В мире животных. 16.10 Брэйн ринг. 17.00, 20.00 Время. 17.20 Смех без границ, или Юморина в Одессе. 18.15 Детективная кинокомедия «Крутая девчонка»(Франция). 19.40 Спокойной ночи, малыши! 20.45 «Мастер и Маргарита». Телесериал. 3-я серия. Часть 1-я. 21.30 Оба-на. 22.05 Матадор.

Канал «Россия»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.20 Звезды говорят. 7.30 Продленка. Детская юмористическая передача. 8.00 Пилигрим. 8.45 Никто не забыт. 8.50 Парламентская неделя. 9.35 Поют драматические актеры. 10.05 До Москвы - далеко. 10.50 «Миньон остается». Худ.фильм. 12.35 Клип-антракт. Е.Барбаш. 12.40 Крестьянский вопрос. 13.20 Де факто. 13.35 «Баллада о Янушке». Худ. фильм (Польша). 3-я серия. 14.30 Праздник каждый день. 14.40 Золотая шпора. 15.10 Вечера в Доме Гоголя. 15.55 Футбол. Чемпионат России. «Торпедо»(Москва) - «КамАЗ-Чалы»(Набережные Челны). 17.55 Киноафиша. 18.10 «От великого до смешного один...» С.Альтов. 20.15 «Зимняя вишня». Худ.фильм. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Программа «А».

Санкт-Петербург

6.30 Храм. 7.00 Доброе утро. 8.30 Живьем с Максом. 25-летие группы «Удачные приобретения». 10.00 Стиль жизни. 10.15 «Европейский калейдоскоп». 10.45 «Путешествие в джаз» с Г.Гольштейном. 11.25 «Беловы». Док. фильм. 12.25 Мультфильм. 12.40 Теледоктор. 13.00 Тест. 13.15 «Пестрые рассказы». Худ. фильм. 14.45 Хоккей. Международный турнир 2-х сборных. Россия -Швейцария. 2-й и 3-й периоды. 16.15 «Здесь мой причал». Худ. фильм. 17.00 Полосатый хит. 17.45 Экономика и мы. 18.05 Телеблиц. 18.10 Большой фестиваль. 18.30, 21.40 Информ ТВ. 18.50 «Железные парни». Худ. фильм (Италия). 20.05 «Густав». Мультсериал для взрослых. 20.20 К 50-летию Победы. Песни нашей памяти. 20.35 Петербургский ангажемент. 21.20 «Наобум». Валерий Леонтьев. 22.00 Гороскоп. 22.10 Телеканал «Не хочешь - не смотри». 23.10 Хрустальный ключ. Фестиваль видеоклипов. 23.30 «Ключ под циновкой». Спектакль по рассказу М.Эме. 0.10 Только о Митьках.

Воскресенье, 16 апреля

Белорусское телевидение

8.00 Михаэль Гайдн. Торжественная месса. 9.00 Сущность. Праздничная программа. 10.10 «Волшебник Лади семь принцесс». Музыкальная сказка. Часть 2-я. 10.25 Туроб»ектив. Путешествия, встречи, отдых. 10.45 Кубок Европы по художественной гимнастике. 11.25 «Все нормально, мама!» Развлекательная программа. Детский сеанс 11.55 «АВС-клуб». Английский учим сами. 12.10 «Окно». Воскресный канал детского творчества: Личность. Классика дворов. «Белая королева». Литературная игра по мотивам «Алисы в Зазеркалье». 13.35 Телевизионный Дом кино. Фестиваль «Молодость». 14.30 Авто-парк. 14.45 К 50-летию Победы. «Лента воспоминаний». Представляет творческое об»единение «Телефильм». 15.15 Телемагазин. 15.25 Сущность. Праздничная программа. 15.45 «Краски земли родной». Киноочерк. 16.00 Футбол. Чемпионат Беларуси. «Торпедо»(Минск) - «Шинник» (Бобруйск). 2-й тайм. 16.50 Пасхальные колокола. 17.45 Пресс-импреза. 18.30 Шоу-прогноз. 18.35 Проспект. Информационно-аналитическая программа. 19.05 «Синема» представляет. «Пурпурная роза Каира». Худ. фильм (США). 20.35 Колыбельная. 21.00 Новости. 21.40 Канал «Королевская охота». Подзорная труба. 21.50 Стиль. 22.10 «Нов и К»-топ-ревю. 22.50 Бумеранг. 23.00 36,6 , 23.10 Бездельник. 23.30 Короли эстрады.

1 канал

5.00 Телеутро. 7.30 Олимпийское утро. 8.00, 14.00, 23.20 Новости. 8.20 С утра пораньше. 8.45 Мультфильм. 9.20 Пока все дома. 9.45 Хрустальный башмачок. 10.30 Служу России. 11.00 Всемирная география. «Таинственный подземный мир». 12.00 Эх, путь-дорожка фронтовая... 12.10 Вся Россия. 12.35 «На Егория». Весенние обряды и игрища представляет Русский национальный театр (г.Череповец). 13.00 Очевидное - невероятное. 13.45 Спорт в обед. 14.20 Променад в Мариинском. 15.10 Клуб путешественников. 15.55 У всех на устах. 16.20 «Флона на чудесном острове». Мультсериал. 16.45 Загадки истории. «Тайна Диэго де Ланда». 17.25 Время. 17.45 Один на один. 18.25 Катрин Денев в мелодраме «Индокитай» (Франция). 21.00 Воскресенье. 21.45 «Мастер и Маргарита». Телесериал. 3-я серия. Часть 2-я; 4-я серия. Часть 1-я.

Канал «Россия»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.20 Звезды говорят. 7.30 Золотой ключик. 7.45 Первый дубль. 8.00 Мировая деревня. 8.30 Футбол без границ. 9.15 Доброе утро, Европа. 9.45 Атыбаты... 10.15 Русское лото. 11.00 «Когда наступает сентябрь». Худ.фильм. 12.40 Шесть соток. 13.20 Коробка передач. 13.35 «Баллада о Янушке». Худ. фильм. 4-я серия. 14.30 Большой скандал. 15.00 Лучшие игры НБА. 16.00 В мире животных. 17.00 Волшебный мир Диснея. «Русалочка», «Новые приключения Винни Пуха». 17.55 Праздник каждый день. 18.05 XX век в кадре и за кадром. Евгений Евстигнеев. 19.25 «Красивая, но опасная». Худ.фильм. 21.25 У Ксюши. 22.30 Река времени. 22.35 Автомиг. 22.40 Новое поколение выбирает... Финал конкурса «Российский бизнесмен».

Санкт-Петербург

6.30 Целительное слово. 7.00 Доброе утро. 8.30 Живьем с Максом. «Мегаполис». 10.00 Стиль жизни. 10.15 «Посмотрим». Анонс телепрограмм. 10.30 Я и мои друзья. 10.45 Мультфильм. 11.00 Воскресный лабиринт. 12.35 Фестиваль юных музыкантов. 13.45 «Дом кино». Режиссер Алексей Герман. 14.50 Слово - депутатам. 15.20 Музыка на заказ. 15.50 Мультфильм. 15.55 Золотой ключ. 16.10 Бросайка. 16.55 Чемпионат Италии по футболу. 18.50 Уик-энд с детективом. 19.20 Телеблиц. 19.30, 21.40 Информ ТВ. 19.50 «Прямая трансляция». Худ.фильм. 21.10 «Густав». Мультсериал для взрослых. 21.20 «Посмотрим». Анонс телепрограмм. 22.00 Уик-энд с детективом. Продолжение. 22.15 Гороскоп. 22.20 Адамово яблоко. 23.20 Хоккей. Международный турнир 2-х сборных. Санкт-Петербург - Финляндия. 2-й и 3-й периоды.

"Бомжатник"

Не надо морщиться, господа читатели, хотя там действительно дурно пахнет. Но именно там вы убедитесь, что А.М.Горький --все-таки наш современник. У моих героев с его героями общее главное -- они точно знают, что живут на дне. И как бы я ни пыталась разубедить их в том, что они сами -- безнадежно люди дна...

...В этом доме почему-то постоянно не работает лифт. Я поднимаюсь по грязной лестнице -- восьмой, девятый, десятый. Останавливаюсь перед верью. Звонок. Открывает Галка -- 18-летняя проститутка с вокзала, золотоволосое существо с красивеньким острым личиком и тоненьким детским голоском (довольно подлое существо, между прочим). С порога ошарашивает: Стаса на вокзале милиция забрала, избили. Молча беру телефон и начинаю вызванивать знакомых милиционеров. Трехлетняя дочка хозяйки квартиры, взбешенная тем, что тети не обращают на нее внимания, начинает истошно орать. Зло швыряю трубку.

Это бомжатник.
Заскулят тормоза, обмотав колесо
запаленной газетной холстиной,
эти стены, фигуры, и небо, и все
обдавая угарною псиной.

Хозяйка квартиры, юная женщина... Она верит, что приходящие к ней в ночи ребята и девочки, пахнущие вином и перегаром, приходят к ней, а не ради единственной квартиры, где можно устало опуститься на пол, прижавшись к теплой батарее после стояния на промозглом вокзале или рыскания по слепому городу.

В этом мы с ней сходимся -- в снисхождении к ее "бомжам". Не пишу -- в любви; они изумительно раскусывают ложь, эти ветераны колоний для малолеток.

А Стас приходит сюда едва ли не каждый день, и всегда --поздно. Часто пьяный, и часто -- с Оксаной, своей девочкой, на год старше его -- ей 19. Приносит какие-нибудь сигареты и конфеты, о происхождении которых я догадываюсь; у него странно-аристократические манеры и весь он мягкий и по-кошачьему неслышный. Для хозяйки, хотя она любит и любима, Стас -- это увлечение, надрыв и истерика. Пьяными вечерами она может рыдать: "Не могу видеть его с другими!" -- в обьятиях юных, но страшно битых жизнью собутыльниц. Другие -- это 19-летняя Оксана, ежедневно испытывающая на себе "единственный недостаток" Стаса -- слабый пол он бьет жестко и без разбора, за любую провинность перед ним. Впрочем, сам он круг этих провинностей словесно сужает, говоря, что бьет лишь за обман. В очередной раз подравшись с матерью, он сбегает на бомжатник, а та, шалея, набирает раз за разом номер телефона, плача и жалуясь хозяйке притона, умоляя проследить за сыном.

Стас -- сутенер. Именно как с сутенером познакомилась с ним маленькая глупая девочка Галка, задолжавшая кому-то, помиравшая с голоду на техникумовской стипендии, которой однокурсницы дали телефон. "Алло! Мне сказали, что вы занимаетесь известным бизнесом. Нет, не пастинор, мне нужно работать на вокзале".

Дочка и мама из бомжатника живут на приносимое Галкой с вокзала. Но все равно голодают, ведь Стас и другие отбирают у "девочек" почти все. В этот дом Стаса привела Галка, но даже она испытывает на себе мощь его кулаков, несмотря на покровительство хозяйки дома, к которой все тут испытывают некоторое благоговение. Сейчас Стас под следствием, обвиняется в вымогательстве денег на рынке у гниловатого старичка-торговца. Он рассказывает мне о том, как зло и устало ведет дело женщина-следователь, едва не плача, повторяет мне на кухне: "Не делал я этого, не делал, не были нужны мне его вонючие 10 тысяч". Я ему верю, потому что хорошо знаю законы их стаи и их кодексы чести. Он сейчас не лжет. Лишь безбожно напивается каждый вечер, вваливаясь ужасно агрессивным, остервенело разминая сигарету за сигаретой, когда кто-то гладит его волосы. Я безуспешно пыталась добиться разрешения на контроль за работой следствия, а потом мы поссорились, когда он вместе с шебутной 30-летней Надькой с первого этажа и бывшим суворовцем Андреем, ходившим на "малолетку" за ограбление, тащили на вокзал продавать исплаканную, распухшую, побитую Оксану. Им мучительно хотелось выпить, другого способа найти деньги не было, а она, крича на весь подъезд, цепляясь за перила, упиралась, скользя за ними, волокшими ее по лестнице. В этот раз она НЕ ХОТЕЛА идти на вокзал. Я тогда попросила позволить пару минут поговорить с Оксаной, прикидывая, как бы помочь ей уйти, но Стас просипел: "Моя, она моя жена, моя навсегда", саданув ногой ее еще раз. Вот тогда мы и поссорились.

Он действительно любит Оксану, хотя продает ее на вокзале наравне с Галкой и другими. Она давно отупела от его и отцовских побоев, пухленькая дурочка со светлой химией, но когда ее, плачущую в ванной, мы с Юрием -- парнем с соседнего завода, грустным добрым "тормозом", имеющим диагноз "олигофрения в степени легкой дебильности", заходящим иногда поиграть с ребенком (он очень чуток к детям) и чего-нибудь с ребятами выпить (ему 32 года), -- уговаривали Оксану на время лечь на дно, уехать к бабушке, она отрешенно мотает головой, безжизненным шепотом доказывая: все образуется, Стас будет работать и бросит пить. Он полюбил Оксану, когда она уже была его проституткой. Она действительно ужасная вруша и иногда даже ходит на "дело" с 18-летней дочерью большого чина одного из минских РОВД, родившей в 17 лет и изгнанной из дома. (Между прочим, дама эта, Алла, -- человек, которого при всем желании не могу отнести к положительным героям бомжатника. Одна из последних ее выходок -- кража ключей у хозяйки этой квартиры с последующим выносом всего, что только можно было. За это ее били на убой Стас с другом, унеся во двор малышку в полвторого ночи на улицу, заперев ее мать в ванной, откуда она вырвалась, добралась до лежащей в комнате на полу в крови Алле, закрыла собой -- "Убьете ведь!"

Оксана со Стасом приходят, когда им некуда идти. Хозяйка предлагает им свою покалеченную кровать, а он берет одеяло и идет на кухонный пол -- "я привык, как собака, спать". Однажды, ночуя там и шлепая рано утром в ванную, замерла, увидев сквозь разбитую кухонную дверь: он нежно гладил волосы ее, спящей, обнаженной, розовой от восхода -- на грязном взорванном линолеуме. Месяц назад снова кто-то избил его на вокзале --Стас пролежал пластом четыре дня, открывая глаза, лишь когда мы смоченным полотенцем пытались остудить его пылающую голову. Оклемавшись, ушел, а вернулся, как всегда, внезапно и с безобразной прыщавой девочкой -- своей соседкой: она, поддавшись его просьбам, украла у матери-алкоголички бутылку водки, а когда они распивали ее в подвале -- застукал отчим. И Стасу пришлось Таньку взять с собой. Дискомфорт ее достиг апогея, когда Стас, полночи позволявший ласкать себя всем присутствующим и все-таки улегшийся на кухне с ней, не смог поутру противостоять хозяйке дома, влетевшей на кухню, чтобы отколотить, расцарапать и неодетой вышвырнуть на улицу Таньку -- он просто устал.

Друзья Стаса, тоже сутенеры, проигрывают рядом с ним в шарме, как и в интеллекте. К тому же не брезгуют доносами Славику --общему врагу, оперуполномоченному соответствующего РОВД, всячески покрывающему обитателей бомжатника и использующего ребят в качестве своих боевиков: попутно он "состоит на службе" у доморощенного "крестного отца" района, директора торговой фирмы, "дяди Коли", фамилию которого называть не буду (страшно. А вдруг?..) и выполняет "задания", связанные с кражей запчастей с машин и мордобоем. Иногда Славик заезжает на бомжатник, бросает ненавидящий взгляд на "журналистку", по милости которой ребята смогли стать менее зависимыми от змеящегося подонка в форме, волочит Галку в ванную "на минет", потом зло требует чаю...

Галка боится побоев Стаса -- за проколы в работе; боится всех кобелей близлежащего двора, порывающихся ее насиловать. Она тоже любит, светло и свято, женатого и тоже беспомощного перед обстоятельствами, чудесного в общем-то парня-мента Вову, который так редко находит время приезжать к ней. Она просто добра и не знает слова "нет", и когда к ней приезжает мент Саша, лучший друг мента Вовы, он овладевает ею, не слишком-то заботясь о зрителях в лице нас всех. Потом мы с Сашей будем курить на балконе, и он расскажет, как в воде озера впервые изведал Галку, которую вместе с другими беспризорными девочками Вовка взял на шашлыки -- просто накормить.

Есть и еще один парень -- главная моя любовь в этой среде и самый поэтический образ. Я не стану писать, кем был его папа при Леониде Ильиче. Не надо. Хотя изломанные судьбы детей мажоров прошлой формации -- особая тема. Он в прошлом спортсмен, этот бывший пай-мальчик, бывший талант математики и музыки, уставший в свое время от причесанности его мира и убежавший в жизнь институтского плебса, которая наградила его женой из гегемонов и которую семья возненавидела, в квартиру которой к ее родителям-алкоголикам он ушел ради принциаа. Там его и споили, заставив сначала бросить спорт и уйти на завод. Потом... Он очень любит дочку, тратя на нее все деньги, заработанные в редкие минуты протрезвления, а жена, сначала научившая его красть вещи в магазинах, надевая их на себя, и деньги у подруг, зная, где они лежат, потом просила мужей этих же подруг избивать его до беспамятства, мотивируя тем, что он, дескать, буянит, а после развода уволокла на свою часть неразменянной квартиры все, что было, оставив ему раскладушку с матрацем. Он изредка забредает домой, обычно перед этим выпив, и по-собачьи укладывается на свой матрац. Он заранее знает, что она снова вызовет милицию и его изобьют до полусмерти, но идет к дочке, потому что она почему-то любит отца и ненавидит маму. Он доигрался: жена снова вызвала милицию в последний его "визит" домой. Ему сломали три ребра и, наверное, что-то отбили, потому что, харкая кровью, он уполз отлеживаться куда-то в подвалы, и больше месяца мы со Светкой, его почти сестрой (родная отреклась) тщетно разыскиваем по подвалам и чердакам. Он пишет наивные стихи. А Светка -- хронический алкоголик 19-ти лет, инвалид с детства, выпускница интерната, над которым когда-то держала шефство школа, где учился этог тогда просто мальчик, отличница, изнасилованная впервые в 17 лет, через полгода -- еще раз другим ублюдком и через месяц --снова, никогда не знавшая любви и близости по желанию, -- волей судьбы стала соседкой школьного "шефа", открыла ему двери своей конуры в этой проклятой людьми и Богом малосемейке, где она живет по соседству с "бомжатником". Живет ли? Ну почему не сказать открыто, что именно инвалиды становятся криминогенной группой, притягивая к себе всех "униженных и оскорбленных"? Юрий, ее товарищ по школе, большой олигофренией, добрый тощий Дон-Кихот с нелепыми усами, сиделка всех брошенных без присмотра алкоголичьих детей, утешитель полууродливых бездомных девочек, начал ад своей судьбы в школе: его регулярно насиловал завуч. Только через годы оттаяв, он попытался строить с нуля жизнь бывшего "государственного ребенка" -- женился на слепой девушке, которая на тот момент сумела отогреть. А потом она жестоко, неумолимо запила, запила страшно, отдаваясь троим сразу за бутылку водки, а еще двое держали его, рыдающего, в дверях. Так он узнал, что такое "вертолет". Она пропивала "под залог" сына, и он, обезумев, бежал искать его по микрорайону. Он научился бить женщину, свою жену, зная, что она больна. Однажды он стал ее душить -- на месяц лег в Новинки.

Теперь, когда они разошлись и мальчика забрала бабушка, Ира занимается проституцией на вокзале. Видели ли вы, как 18-летний сутенер ведет под руки на вокзал двух слепых женщин? У Иры живет Надя, посдававшая в интернаты своих детей, и юноша Андрей, ходящий по двору вечно пьяным в изодранной суворовской форме. В этой квартире нет мебели -- лишь сожженные стены. во время недавно бывшего пожара Иру, голую, хмельную, пожарные вынесли во двор. Пока Светка вынесла одеяло -- мужчины заплевали ее, забросали огрызками.

Впрочем, наверное, хватит щекотать нервы подробностями. И делать выводы -- не стоит...

Тина КЛЫКОВСКАЯ

P.S. *Из последней хроники: двумя ранее судимыми подростками, один из которых прославился тем, что ставил горячий утюг на спину проститутки, а потом резал ее лезвием, был выброшен из окна восьмого этажа мальчик этой малосемейки, наверное, самый светлый из них, свой человек на бомжатнике, но бесконечно далекий от преступного мира, 18-летний гитарист, исполнитель сентиментальных песенок, так любимых детьми каменного монстра пролетарской окраины.*

Буслянка

Што ўжо ў нас учора пад "Буслянкаю" смеху было! Сабраліся ўсе старыя сябры, прыгрэліся на вясновым сонейку ды давай маніцца адзін перад адным. Першая Курка Рабка пачала зноў нешта сакатаць пра залатое яечка. Але ўсе гэта ўжо чулі, дык яна і заявіла раптам, што якраз з гэтага яечка Жар-птушка вылупілася. Тут Ганарыстая Варона як закрычыць: "Няпраўда! Няпраўда!" Але Пеўніку гэтая думка вельмі даспадобы прыйшлася, і ён кінуўся Курку Рабу абараняць: "Чаму гэта няпраўда?! Ты адкуль ведаеш?" -- "Адтуль, -- кажа Ганарыстая Варона, -- што Жар-птушка --гэта я і ёсць!" Усе са смеху й пакаціліся. А гучней за ўсіх гусі разгегекаліся. "Ты ж была ўжо, -- кажуць яны Вароне, --паўночным Салаўём!" Гэта яны чулі, калі яшчэ ў вырай лёталі, што Варона таксама наведала некалі цёплыя краіны і рэкамендавалася там паўночным Салаўём. І нават спяваць не пасаромелася. Але паўднёвыя птушкі ад тых спеваў вушы пазатыкалі, а Варону прагналі. З таго часу Ганарыстая Варона ўжо ў вырай не лятае. Праўда, й гусі ўжо туды не лятаюць. Давялося ім аднойчы ратаваць гэтага свавольніка Піліпку Сынка, які схаваўся ад Бабы Ягі на явары. Скінулі тады гусі, пралятаючы, яму па пёрачку. Без гэтых пёркаў яны яшчэ б лёталі, але маці Піліпкі Сынка ўзяла ды пачаставала іх аўсом. І такі гэты авёс смачны аказаўся, што нікуды ўжо гусі не захацелі з двара ляцець. Вось яны ўсёю чарадою Варону на смех і паднялі. "Маўчы ўжо, -- кажуць, -- спявачка! Прыгажуня! Хто ў нас хораша спявае, дык гэта Пеўнік". І пачалі ўсе Пеўніка прасіць, каб заспяваў. Пеўніку гэта прыемна. Горлачка ягонае ўжо загаілася. Гэта ж ён аднаго разу бабінкаю падавіўся ды нарабіў Курцы клопату. Узляцеў Пеўнік на жэрдку ды як закрычыць:

"Кукарэку!
Баба ў рэку!
Дзед за ёю з кавянёю!"

Баба з Дзедам, тыя самыя, што жылі-былі ды і зараз жывуць, таксама тут былі, на калодзе сядзелі. Заўсміхаліся яны ад такое песні, завесяліліся. Усе кругом рагочуць, крыламі лапочуць, спяваюць, хто як умее. тут і Дзед з Бабаю не вытрымалі -- у скокі кінуліся. Затупалі яны памалу, а Баба дык і заспявала нават:

"Танцавала баба з дзедам,
Загубіла торбу з хлебам.
А нашто нам танцаванне,
Як згубілі харчаванне?"

Задыхаліся бедныя ды й пападалі на калоду. Не паспела грамада суцішыцца, як Каза-манюка голас падае, каб яе паслухалі. "Ведаем, ведаем, -- закрычалі ўсе, -- што ты скажаш". Ды пачалі дражніцца: "Бегла праз масток, Ухапіла бярозавы лісток... У! Каза-манюка, сама сытая ды гладкая, а ўсё скардзішся".

Каза ўжо й сама не рада. Хочацца ёй паддобрыцца. "Паслухайце, -- просіцца яна, -- я вам казку раскажу. Гэта не з нашае кніжкі казка. Я яе з транзістара чула, калі мяне Удовін Сын на пашу пагнаў, а сам пад куст залёг ды радыё слухаў". Цікава стала, што за казка? Суняліся ўсе ды слухаюць.

А Каза-манюка казку расказвае.

"Жыла-была дзяўчынка. Падаравала яна аднойчы сваёй бабулі чырвоны капялюшык. І так быў капялюшык да твару, што ўсе пачалі яе клікаць Чырвоны Капялюшык. Вось аднойчы маці й кажа бабулі: "Наша ўнучка захварэла. Праведай яе, Чырвоны Капялюшык". Паклала маці кошык у пірог, гаршчочак у масла ды аддала бабулю кошыку.

Лес да ўнучкі ішоў праз дарогу. Ішоў кошык, ішоў, раптам з-за вялікага ваўка выскоквае куст. "Куды ідзеш? Што нясеш?" --запытаўся куст ваўчыным голасам.

Дазнаўся хітры ваўчыны куст, дзе жыве ўнучка, ды кінуўся напрасткі. Падбег да яго домік.

"Тук-тук", -- пастукалі дзверы аб куст.

"Хто там?" -- спытаў хворы голас унучкаю.

"Гэта я, воўК!" -- адказаў куст.

"Дзёрні за дзверы, вяровачка і адчыніцца", -- кажа ўнучка.

Дзёрнулі дзверы за куст, вяровачка адчынілася, а злая ўнучка кінулася на куст і праглынула яго разам з ваўком. Тут домік падыйшоў да кошыка з Чырвоным Капялюшыкам і кветкамі. Дзёрнулі дзверы за кошык, вяровачка адчынілася і домік увайшоў у кошык.

"Пакладзі палічку на піражок, а сам лезь ка мне пад ложак", --кажа ўнучка.

"Вой, унучка, -- дзівіцца кошык, -- а чаму ў цябе такія вялікія вочы, вушы, лапы ды зубы?"

"Гэта каб зручней было цябе з'есці!" -- закрычала ўнучка.

І тут кошык праглынуў яе разам з ложкам.

Тут Каза-манюка спынілася, бэкае, мэкае, ножкамі перабірае, што далей казаць -- не ведае. Тады Алёнка (яна даўно ўжо тут стаяла ды слухала) і кажа: "А далей вось што было. Маці ў хаце адчула, што нешта не так робіцца, ды пабегла ў лясную хатку. Прыбегла яна ды пачала даставаць з кошыка: ложак, унучку, бабулю, куст, ваўка ды чырвоны капялюшык. "Ну, годзе дурэць!" -- сказала яна ды навяла парадак. Бабулю адправіла ў ложак, ваўка -- за куст, пірог -- у кошык, а чырвоны капялюшык надзела на галаву дачушцы. Вось. Без маці ніякага парадку ніколі няма. Склала маці казку, як трэба, каб ты, Каза-манюка, зноў усё не пераманіла".

Паглядзела Алёнка, што сонца ўжо нізка, ды заспяшалася. Пара бычка дадому весці. "А ну, -- кажа яна на ўсіх, --разыходзьцеся па сваіх казках, бо я зачыняць буду. Дапамагла яна Бабе з Дзедам, загнала гусей ды ўсіх іншых і хацела ўжо вокладку зачыняць, але выглянула яшчэ раз з кніжкі ды кажа: "Гэта ж яны так манілі, бо вясну пачулі. Кажуць, 1 красавіка ўсе маняць. А так у нас у кніжцы парадак. Пачытайце. Мы вам кожны сваю гісторыю раскажам". Сказала так ды й зачынілася.

Ціха стала над "Буслянкаю". Сонца садзіцца. А на мураўцы кніжка ляжыць. "Беларускія народныя казкі". Вазьмі. Пачытай.

Бачыў гэта ўсё ды чуў Дзядзька Бусел.

Развод состоялся. Смерть понарошку не удалась

"Развод -- величайшее достижение человечества. Он делает людей счастливыми", -- говорил Мюнхгаузен. И тот факт, что на пять зарегистрированных браков приходится один развод, поверг бы меня в такой ужас, если бы не эта история в маленьком городке Н., где жертвой оказался третий. Вот его история.

-- Мама, я очень тебя люблю, но мне не хватает папы. ты помиришься с ним?

-- Ланочка, мы с тобой уже говорили на эту тему. Мне тоже не хватает его. Хочешь -- сходи к нему. У меня много работы. Ты поешь, я скоро приду.

Девочка снова набирает номер телефона.

-- Папа, я люблю тебя. Ты вернешься к нам?

-- Не могу. Мне вас очень не хватает. Приходи ко мне.

-- Я... больше никогда не приду ни к тебе, ни к маме.

Она бросает трубку.

"Я видела, как делают это в кино. Сделаю точно так же, только понарошку. Так, бельевая веревка. Вон какой-то крюк в потолке. Выдержит, крепкий. Стол. На табуретку. Петля. Так, нужно позвонить Сережке...", -- рассуждала десятилетняя Лана.

-- Сергей, это Лана. Сбегай к моим на работу и скажи, что я повесилась.

-- Зачем это?

-- Понимаешь, я хочу их помирить. На уговоры они не реагируют, может, это подействует? Что тебе стоит?

-- Но...

-- Друг ты или не друг? Только быстро.

-- Ладно.

Лана посмотрела на себя в зеркало. "Я должна быть красивой, так им жальче меня будет, -- продолжала рассуждать девочка. --Записку. В кино всегда ее пишут. Так. "Мама. Папа. Я мечтала, чтобы вы были всегда вместе". Сергей где-то уже был у мамы, сейчас у папы. Пора".

Она взбирается на стол, потом на табурет. Накидывает петлю на шею. Видит через окно, как бежит папа, за ним мама. Минут через пять они будут в доме. Как в кино, она выбивает табурет из-под ног. Веревка впивается, сжимает, сдавливает горло. В глазах темно. Задыхается и последняя мысль: "Они успеют".

...На похороны десятилетней Ланы пришел почти весь город. Не было Сергея. Его увезла скорая. Несколько недель все говорили об этом чрезвычайном случае. Через несколько месяцев выписался Сергей.

Ланина смерть понарошку не удалась. Жизнь оказалась не тем фильмом, по сценарию которого она жила последний день. Развод, осчастлививший (?!) двоих людей, лишил жизни третьего, дарованного высшим благом -- любовью и браком. Поэтому, прежде чем "осчастливиться", самим, подумайте о детях...

Элла ТКАЧУК

Неодиночество... одиноких

-- Знаешь, у нас в доме престарелых хорошо. Здесь и кормят, и стирают, и врача приглашают, если надо, и поговорить есть с кем. Я тоже сначала боялась, никак не могла решиться оставить дом, но... -- говорит одна старушка другой, выходя из автобуса.

Слушая разговор с недоумением. Мне всегда казалось, что дом престарелых -- это боль, грусть, одиночество.

"А здесь правда неплохо", -- подумала я, оказавшись в Минском городском территориальном центре социального обслуживания пенсионеров. В холле о чем-то разговаривали мужчины, женщины спешили друг к другу в гости. Чисто. Светло. Уютно даже.

-- К нас поступают по направлению горисполкома одинокие пенсионеры или те, кто жить вместе с родственниками по каким-то причинам не может, -- рассказывает главный врач Николай Гаврилович Степанков. -- За проживание они платят 90% пенсии (размер ее не имеет значения), а 10% получают на руки. Конечно, чтобы содержать такой дом, этого не хватает. Но надо заметить, что в это тяжелое время государство помнит о нас. Мы хорошо снабжены медикаментами, продуктами питания, домашней утварью --в общем, созданы все условия для жизни.

...Мы заходим в маленькие дома большого Дома. У каждого его жителя -- телевизор, радиоприемник, шкаф, ковровые дорожки. Каждый расставлял мебель, как ему удобнее (иногда привозят свою, а в одной комнате даже попугаи живут).

-- Создаются ли у вас семьи?

-- Да, но это бывает редко. Сейчас у нас живет одна семья, --отвечает мне заместитель главного врача Лариса Васильевна Шилович. -- Знаете, мы раньше делали так: понравились друг другу -- давали комнату. Но... они словно малые дети: сегодня живут, а завтра требуют, чтобы их расселили. А симпатии? Конечно, ходят в гости.

На коридорах стало оживленнее. Приближалось время обеда.

-- У нас четырехразовое питание. В него обязательно входит: 120 г мяса, 100 г рыбы, 60 г жиров и т.д. Вряд ли кто-нибудь из них все это ел бы дома, -- продолжает Николай Гаврилович. -- Целы большие, пенсии малые, да и готовить самому себе не всегда хочется.

Лариса Васильевна Шилович добавляет:

-- У нас очень часто бывают концерты. Раз в неделю кино. Хорошая библиотека. Ведь среди нашего "населения" около 10% с высшим образованием.

Я шла и думала, что дом престарелых -- не такое грустное заведение, как мне казалось. Намного хуже неразделенное одиночество.

Личные трагедии... Без них не бывает судьбы. Конечно, никто из них не мечтает доживать свой век на государственной кровати, забытым и покинутым родными. Но лучше здесь, в этом обществе неодиночества одиноких.

-- Николай Гаврилович, люди приехали к вам навсегда. Значит, хлопоты об их погребении тоже ложатся на вас?

-- У нас есть для этого специальная служба. Родственники очень редко, к сожалению, помогают. Есть небольшая часовенка, где происходит отпевание и прощание. Если человек ничего не приготовил (обыкновенно у всех есть такой узелок, и наши сотрудники осведомлены о нем), мы покупаем одежду сами.

Здесь не слышно детского смеха. Здесь нет милого воркования молодых. Здесь живет старость. Но не одинокая, и это уже хорошо.

Элла ТКАЧУК

МАРАФОН ЖИЗНИ

Ужасные врачи (акушеры) плюс плохая техника безопасности на предприятиях плюс многое другое -- равно инвалиды. Не правда ли, простая арифметика? Но как сложно существовать, да-да, именно существовать, тем людям, кто попал под злополучный знак равенства в этой цепочке!

Проблема инвалидов уже давно стала незлободневной. Ну, дышат рядом обиженные судьбой люди, -- и пусть себе дышат. А как они это делают, никого не интересует. Не интересует правительство, не интересует просто прохожих, внимание которых инвалиды привлекают только лишь из спортивного интереса. Люди, болеющие ДЦП или другими подобными болезнями, стараются избегать любопытных и злых людских глаз. Отсутствие колясок и приспособлений, позволяющих прогуляться по родному городу неходячим, всегда являлось для них камнем преткновения. Вопрос об улучшении жизни инвалидов оказался на дне бездонной чаши проблем нашего общества. так и хочется повернуть голову на запад: сверхудобные коляски, простите, уличные туалеты, полностью приспособленные для пользования инвалидами и многое другое, что делает жизнь незрячих, плоходвигающихся, глухих как можно легче.

Но что я все о грустном? Есть в жизни инвалидов и небольшие просветы. Например, при участке Минского городского управления Белорусского общества инвалидов, Управления здравоохранения и МГЦЗ разработана программа, которая включает в себя предложения по созданию специализированных предприятий, использующих труд инвалидов.

Немного цифр. С начала минувшего года зарегистрировано 176 инвалидов, трудоустроено 76 человек. Направлено на квотируемые места 68 человек, трудоустроено на них -- 39. Основная сложность трудоустройства инвалидов в том, что на рынке труда пользуются спросом в основном рабочие профессии, мало пригодные для них. А на рабочие места, предусмотренные по квоте, обычно требуются специалисты низкой квалификации с соответствующим низким уровнем зарплаты.

Как видим, в этом плане какая-никакая работа ведется. А как же в других сферах? Например, как принято говорить, культурный досуг, спорт -- этим кто-нибудь занимается? Оказалось, что занимаются, и вполне серьезно. Юрий Иванович Бураков -- главный тренер Белорусской команды колясочников, людей, нашедших в спорте смысл своей жизни. Юрий Иванович пытается заставить ребят, достаточно молодых, прикованных к несовершенным по своим механическим качествам коляскам, поверить в себя, в свои силы. В команде шесть человек, и недавно присоединилась еще одна женщина. Ей, по утверждению тренера, нелегко будет сражаться с мужчинами на многокилометровых марафонах, в которых участвуют не только инвалиды, но и здоровые спортсмены-бегуны.

Немного из ближней истории инвалидного спорта в республике. С 1989 года начал проходить чемпионат Белоруссии по 11 видам спорта. В 1992 г. создана Белорусская федерация физкультуры и спорта инвалидов, насчитывающая 11 спортивных клубов.

Но хочется рассказать подробнее о марафонах, упомянутых выше. Итак, как я и говорила, в команде Юрия Буракова шесть человек. У каждого своя судьба, но объединило их одно -- неподвижные ноги. Как ни удивительно это звучит, но на своих колясках они проехали ну если не полсвета, то уж треть -- точно. Участвовали в ганноверском, американском, барселонском марафонах. Не обошел их и московский марафон в Воробьевых горах. Ни одну из этих стран они не покинули без призовых мест. Валерий Тулянцев участвовал даже в супермарафоне Санкт-Петербург -- Алматы протяженностью 9 тыс.км. Каждый день участники проходили по 70-80 км, и длилось все это 7 месяцев.

Предвижу недовольные лица: инвалиды-то инвалиды, а по заграницам разъезжают. Хочу уверить вас, что шиковать там нашим спортсменам не приходится, т.к. спонсоры -- а это здоровые атлеты, желающие также принять участие в марафоне, --обеспечивают только дорогу туда и обратно. Живут же участники соревнований из Беларуси в школьных спортзалах, и хорошо, если удастся поесть раз в день, а то и вовсе голодные. Но это их вряд ли пугает. Уже получены приглашения в Японию и Ганновер. Вот только коляски нужны новые, а они стоят около 2000$ каждая.

Общество инвалидов, как может, помогает, но, как и все, страдает от безденежья. Государство также вносит свой посильный, но, увы, мизерный вклад -- регулярно выдаются деньги на зарплату работникам 11 спортивных клубов инвалидов.

По-видимому, ничего другого не остается, как ждать обещанного выхода из кризиса. Но ведь жизнь идет, и людям нужно жить не завтра и не послезавтра, а сегодня...

Ольга МАХОНИНА, "БМ"

ПраРок

Рок-навінкі

Рок-гурт "Крама" падрыхтаваў матар'ял на новы альбом. Прэзэнтацыя новае праграмы чакаецца ў хуткім часе (сачыце за "ПраРО-Кам" ды й іншаю рэклямай), а вось дзе й як будзе запісаны новы альбом "крамчукоў", мне пакуль невядома. Ведаючы прадпрымальнасьць ды традыцыйна беларускую хітрасьць дырэктара "Крамы" Зм.Лукашука, магу вам сьмела сказаць, што альбом будзе запісаны і, мне падаецца, ня ў самай таннай студыі. Калі ўлічыць, што "Крама" за мінулы год займела зайздросныя сувязі з Масквою і, дзякуючы пастаянна дзейнай акцыі "Сябры з Расеі...", -- сувязямі з айчыннымі бізнэсмэнамі, думаю, што пытаньне фінансаваньня альбому, звычайна самае балючае для нашых рок-музыкаў, у гэтым выпадку не паўстане. Чаго я "крамчукам" і жадаю.

ООО

Вось і адгрымеў сольны канцэрт "Палаца". Адгрымеў ня дзесьці, а ў сьвятых сьценах беларускага храму музычнага мастацтва, як той казаў... Я меў на ўвазе філярмонію. Дзеля канцэрту былі прыцягнутыя значныя сродкі -- сьвятло "Коэмар", "Турбасаўнд" аркэстра Фінбэрга, карацей, багатае тэхнічнае забесьпячэньне, пра якое нашыя музыканьціцкі звычайна толькі мараць. Канцэрт меў два аддзяленьні. Трэба сказаць, што абодва прайшлі роўна, без звычайных для нашага рок-н-ролу хібаў, дробных ды буйных. Натуральна, што ў камэрнай філярманічнай зале ўсе сьветлавыя эфэкты (а й іх, паўтараю, было зашмат) выдавалі на супэршоў. Мажліва, гэткае асьвятленьне ўспрымалася б ня вельмі добра ў кантэксьце канцэрту чыста рокавага калякТыву, але ў дадзеным выпадку ўсё было як належыць. Бо "Палац" займае даволі ўдалае мейсца між папсою, рок-н-ролам ды фолькам. Таму ён здолеў пазьбегнуць крайнасьцяў ды заняць сваё, толькі яму належнае, мейсца. Зала філярмоніі была паўнюткая, я нават зьдзівіўся любові беларускага народу да "Палаца". Прычым узрост гледачоў вагаўся ад 6 да 60 гадоў. "Палац" выканаў як старыя свае песьні, так і новыя, дагэтуль невядомыя. Адна зь іх, вырашаная ў жанры шматчасткавае музычнае кампазыцыі, падавалася "палацам" як антываенная ды антымілітарыстычная. Тут было ўсё: нават Адольф Гітлер на кінаэкране ды йіншыя кадры з ваеннае кінахронікі. Вось тады я й падумаў: ці не перастараўся крыху "Палац"? Ці не зашмат усяго гэтага -- сьвятло, кінаэкран, сэксвэнсар, дзьве гітары, духавыя, калёсная ліра, скрыпка... Але публіцы спадабалася, у другім аддзяленьні маладыя людзі нават наладзілі танцы, што для філярманічнае залі глядзіцца пэўным нонсэнсам. Дык вось, паколькі публіка ўпадабала "Палац", я ўстрымліваюся ад крытыкі й далей спакойна й неэмацыйна апісваю вам разьвіцьцё падзеяў. А разьвіцьцё было гэткае. Канцэрт скончыўся. Як вядома, пасьля праграмных, этапных (а дзеля "Палаца" выступ у філярмоніі, натуральна, гэта адзін з этапаў вялікага шляху) канцэртаў прынята ладзіць стол а ля фуршэ. Гэтае правіла й пацьвердзілі "палацаўцы". Сам я на фуршэце ня быў, але, паводле водгукаў вопытных людзей, якія рэдка прапускаюць падобныя мерапрыемствы, фуршэт быў беспрэцэдэнтны. Чорная, чырвоная ікра, чырвоная рыба, сьвежыя агуркі, таматы, зяляніна, розная садавіна, "белавежская", простая гарэлка, брэндзі, чырвонае й белае сухое й г.д. Прычым усё гэта не сканчалася. Мне цяжка ўяўляецца гэта. І мне цяжка робіцца з нагоды таго, што я ня здолеў патрапіць на гэтае сьвята жыцьця. Ня ў сэнсе, што мяне не пусьцілі... Проста я меў пэўныя руціння журналісцкія справы акурат у гэты вечар. Ніколі сабе гэтага не прабачу.

Карацей, канцэрт атрымаўся. Задаволеныя засталіся ўсе -- і арганізатары, і ўдзельнікі, і нават гледачы. З чым я ўсіх і віншую.

Асабіста хочацца павіншаваць Вераніку Круглову з выдатным выкананьнем народнае песьні й Сяржу Трухановіча, цяперашняга гітарыста "Палаца", з выдатным акампанэмэнтам у гэтай жа кампазыцыі.

ООО

"Новае неба" запісала новы альбом на адной зь лепшых студыяў Беларусі (на якой, музыкі чамусьці прасілі не казаць). Нажаль, як заззычай, узьніклі фінансавыя праблемы й цяпер каманда ня ведае, як, за якія грошы выкупіць у студыі свой матар'ял. Будзем спадзявацца, што гэтыя пытаньні ў хуткім часе вырашацца. На карысьць "НН".

ООО

З таго ж "Новага неба" пасьля запісу вышэйпамянёнага альбому вырашыў сыйсьці гітарыст Лёня Шырын. Гэта адбылося паводле разыходжаньня ідэйна-палітычных перакананьняў Л.Шырына ды астатніх удзельнікаў гурту. У наступнай працы "НН" мяркуе адыйсьці ад гітарнага гучаньня й пазьбягаць мулкасьці ў саўндзе каманды. Як паведамілі мне музыкі "НН", магчымасьці супрацоўніцтва з Шырыным зусім ня выключаныя, але гэта справа будучыні. На дадзены момант "Новае неба" зьбіраецца актыўна працаваць над новым матар'ялам бязь лідар-гітары і, як я казаў вышэй, шукаць сродкі дзеля таго, каб аплаціць свой альбом.

ООО

З гурту "НРМ" сыйшоў другі гітарыст Саша "малодшы" Дудар. Музыкі ніяк не пракамэнтавалі гэтую падзею. Аднак нейкага засмучэньня ў камандзе з гэтае нагоды я не заўважыў. Час пакажа, якія зьмены адбудуцца ў зьвязку з сыходам Дудара.

ООО

Віяланчэлістка "НН" Юля Глушыцкая паведаміла канфідэцыйна, што ёй тэлефанаваў адзін з удзельнікаў папулярнае ў свой час наваполацкае рок-каманды "Мясцовы час". Ен сказаў, што "МЧ" зьбіраецца адраджацца, патрэбны толькі даволі вялікі тэрмін для загойваньня ранаў, для выпрацоўкі канцэпцыяў ды г.д. Хочацца верыць, бо "Мясцовы час" быў калісьці адзінай беларускамоўнай камандай з правінцыі, якая выйшла ў першы эшалён беларускага рок-н-ролу й пасьпяхова йшла ў гэтым эшалёне пару гадоў, пакуль не развалілася.

ООО

Неяк мне давялося (абсалютна выпадкова) праслухаць запісы наваполацкае каманды "Вэтэран-скрэпэр". Першае, што ўразіла, -- гэта тое, што ў Наваполацку, акрамя "Алена", ёсьць яшчэ нейкія беларускія каманды (бо пасьля развалу "МЧ", здаецца, на Полаччыне справа з гэтым заглухла). Другое -- даволі кепская якасьць запісу фанаграмы. А наогул "Ветэран-скрэпэр" імкнецца да чагосьці падобнага да арт-року 70-х гадоў: у адной песьні шмат частак, шмат тэмаў, шмат зьменаў рытму й г.д. Мне гэта ня блізка, таму я ня буду выказваць наконт музыкі гэтага гурту. Калі-небудзь пачуеце, асэнсуеце самі. А калі не пачуеце, значыцца, каманда няжыцьцяздольная, значыцца, і асэнсоўваць няма чаго.

Падрыхтаваў адмыслова для "БМ"
Кастусь ЗЬМІЦЯРЭЦ

БЕЛАРУСЬ - У КНІГУ РЭКОРДАЎ ?

Як Вы думаеце, паважаныя чытачы, ці цяжка трапіць у Кнігу рэкордаў спадара Гінеса ? Не сумневайцеся, зрабіць гэта вельмі і вельмі лёгка. А патрабуецца дзеля таго ўсяго хоць трошкі любіць сваю Бацькаўшчыну і шанаваць яе гісторыю і культуры. Вы жадаеце аргументаў у пацвярджэнне сказанага? Калі ласка, шаноўныя.

Не далей як 25 сакавіка ў прыгожы суботні дзень, блаславёны святам Дабравешчання па каталіцкім календары, ў нашым родным Менску адбываліся дзіўныя падзеі. Па ўсім горадзе былі прыведзены ў стан гатоўнасці і чакання нарады і аддзелы міліцыі, а каля Вялікага тэатра оперы і балета, напэўна, рыхтаваўся захоп моцна ўзброенай злачыннай групы. Сведчаннем таму некалькі міліцэйскіх ці вайсковых грузавікоў, якія былі ўтульна прыпаркаваны на прылеглых да тэатра вуліцах. Грузавікі, вядома, былі не пустыя - з-пад каптуроў былі бачны трохі разгубленыя твары радавых і заклапочаныя вочы афіцэраў.

Але ж досыць інтрыгаваць чытачоў. Упэўнены, што самыя кемлівыя з Вас ужо здагадаліся, што ўся гэта міліцэйская дэманстрацыя выклікана чарговымі “происками националистов”. Так яно і ёсць - па ініцыятыве групы грамадзян, сярод якіх быў і аўтар гэтых нататкаў, 25 сакавіка ля Операнага тэатра былі наладжаны святочныя мерапрыемствы, прысвечаныя “Дню Волі” - 77-й гадавіне абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі. З дазволу, як казалі б раней, Магістрата, а цяпер Мінгарвыканкама, ў гэты дзень былі запланаваны ўскладанне кветак да помніку Максіму Багдановічу, мітынг грамадскасці горада і святочны канцэрт майстроў мастацтва ў гонар гэтай даты.

І вось тут пачынаецца самае цікавае. Дзе, скажыце, у якой дзяржаве грамадзянам забараняюць выяўляць сваю павагу да дзяржаўных сімвалаў - сцяга і герба, а купкі людзей, што самастойна накіроўваюцца да месца свята з розных куткоў горада ці проста гуляюць у святочны для сябе дзень, атаясамляюць з шэсцем, як звычайна, не дазволеным уладамі горада.

Атрымліваецца дзіўная рэч. Калі раней беларускім патрыётам не дазвалялася публічна ўшаноўваць нацыянальныя сімвалы як незарэгістраваныя дзяржавай, дык цяпер, калі беларускія нацыянальныя сімвалы сталі дзяржаўнымі, нашы грамадзяне зноў пазбаўлены права імі карыстацца без “особого на то распоряжения и разрешения” уладаў. Нашы ўлады і праваахоўныя органы нібыта не ведаюць заканадаўчых актаў, дзе канкрэтна пазначана права грамадзян самастойна прымаць рашэнне аб карыстанні дзяржаўнымі гербам і сцягам у выпадках, звязаных з гонарам дзяржавы, яе святамі, традыцыямі і гісторыяй.

І пайшоў па горадзе “хапун”. Не, затрымлівалі не злодзеяў, жулікаў, бралі пад “белыя рукі” тых жыхароў Менска, хто пасмеў ісці ў гэты дзень пад бел-чырвоным-белым сцягам і не згадзіўся на патрабаванні стражаў парадку згарнуць яго. Падкрэсліваю, бралі не за парушэнне грамадскага спакою, а за адмову згарнуць сцяг. Каля 20-ці чалавек у розных раёнах горада былі дастаўлены ў пастарункі для састаўлення адпаведных пратаколаў, якія, можа так стацца, будуць неўзабаве фігураваць яшчэ і ў судовых залах.

Як ні крыўдна, ўлады зноў падставілі міліцыю, схіліўшы яе да супрацьстаяння народу. Паказальна, што самі добра разумеюць хісткасць сваёй пазіцыі і амаральнасць сваіх паводзін. У прыватнай размове прадстаўнік гарадскога ўпраўлення ўнутраных спраў маёр А.Ф.Савіцкі выказаўся наступным чынам: “Вось прыйдзе Ваша ўлада, дык нас жа ўсіх пазвальняюць”. Давялося тлумачыць, што служба аховы парадку патрэбна любой уладзе, але менавіта як ахова парадку, а не механізм палітычнага ўціску і рэспрэсій. Вось жа як, ведае грамадзянін маёр, што робіць дрэнна, баіцца, але ўсё роўна робіць. Само свята ля Опернага тэатра на плошчы Траецкай гары, якая дагэтуль чамусьці завецца плошчай Парыжскай камуны, прайшло выдатна, нягледзячы на арганізацыйныя і тэхнічныя затрымкі на пачатку імпрэзы. Выступалі народныя дэпутаты, творчая інтэлігенцыя і навуковая грамадскаць Менска, потым пачаўся канцэрт.

Міліцыя на плошчы яўна сумавала і мерзла. А чаго ж Вы жадалі? Народу сабралося шмат, а хуліганаў няма, п’яных няма, нават правакатараў, і тых ня бачна. Ды яшчэ арганізатары свята дамовіліся з грамадскімі дружынамі Беларускага згуртавання вайскоўцаў і Беларускага Народнага Фронту сачыць за парадкам.

Падумалася, няўжо ва ўсім горадзе для гэтых дзясяткаў міліцыянераў няма іншай працы, як стаяць ля канцэрта і мерзнуць? Няўжо 25 сакавіка не было ў Менску крадзяжоў і разбою, угонаў аўтамабіляў і згвалтаванняў? А лепшыя сілы аховы парадку дзень-дзяньскі сачылі за “нацыяналістамі”, а тыя, на бяду, ну ніяк сябе злачынна не праяўлялі.

Але, нарэшце, пашэнціла дык пашэнціла. У дазволе Мінгарвыканкама канец канцэрта быў пазначаны ў 14.30, а арганізатары яўна не ўкладваліся ў гэты тэрмін.

Дарма што засталося выступіць аднаму мастацкаму калектыву “Мінскія гармонікі”. Вышэйзгаданы маёр А.Ф.Савіцкі і намеснік начальніка Цэнтральнага РАУС маёр М.А.Гусак загадваюць спыніць канцэрт. На пытанне, што адбудзецца, калі выступіць яшчэ адзін запланаваны і, дарэчы, апошні калектыў, гучаў адзін і той жа адказ: “Не положено”. Выключай, маўляў, грамадзянін Завадскі, дынамікі, згортвай мікрафоны і руш дадому. Ніякія аргументы, што субота, парк, далёка ад магістраляў і жылых дамоў, свята, дваццаць-трыццаць лішніх хвілін, апошні калектыў, апошняя музычная кампазіцыя, не дзейнічалі ані. Можа, толькі трохі спыняў дэпутацкі мандат аўтара.

Урэшце рэшт, канцэрт праз 18 хвілін пасля заканчэння вызначанага ўладамі тэрміна скончыўся, скончылася і сапсаванае напрыканцы свята. Дзякуй “Мінскім гармонікам” за вытрымку. А вось для Вашага пакорнага слугі “прыгоды” працягваліся. Маёр М.А.Гусак распарадзіўся адвезці гэтага парушальніка - арганізатара ў аддзяленне і скласці пратакол, што і было зроблена. Калі каму цікава: артыкул 1671 Адміністратыўнага кодэкса “Парушэнне ўстаноўленага парадку правядзення мерапрыемстваў”.

Вось так, па сутнасці, за тое, што “надта доўга музыка гучала”. Ці ёсць нешта ў сусветнай практыцы, не ведаю. Таму шчыра магу спадзявацца патрапіць у кнігу рэкордаў Гінеса. Прычым не адзін я, а кожны мой суайчыннік, які любіць бацькаўшчыну і верыць у яе будучыню. А можа, і сама Беларусь наважыцца трапіць у гэтае славутае выданне, як краіна, дзе ўлады не маюць павагі да сваёй дзяржавы, яе атрыбутаў, гісторыі, мовы і культуры, дзе ўлады заклапочаны не паляпшэннем жыцця народа праз выкарыстанне вызначаных сусветным супольніцтвам шляхоў эканамічнага развіцця, а займаюцца пошукамі ворагаў і палітычнымі правакацыямі. Дзе тая ж міліцыя не можа выконваць свае прамыя абавязкі з-за адсутнасці кадраў, фінансавання, тэхнікі, памяшканняў з нармальнымі ўмовамі працы, як у тым жа Цэнтральным РАУСе, што мае выгляд катакомбаў, ці з-за адсутнасці паліва, як у Першамайскім РАУСе, дзе каб выехала аператыўная група, трэба пераліваць бензін з прыватных машын пацярпеўлых, а ўлады яшчэ адрываюць спецыялістаў і асабовы састаў ад працы і штурхаюць у палітычныя інтрыгі.

Сумна, спадарства. І толькі народная мудрасць і народная воля, выказаная падчас хуткіх ужо выбараў, могуць засцерагчы нашу краіну і наша грамадства ад розных рэкордаў нецывілізаванасці, глупства, бязладдзя.

Андрэй ЗАВАДСКІ, дэпутат Мінгарсавета

Жыццё ў стылі "БМ"

Вучымся ў мудрацоў

Злавацца -- значыць помсціць сабе за памылкі іншых.

(Р.Тагор)

Сапраўды, ці часта мы наракаем на свае ўласныя памылкі? На жаль, не. Учынкі ж іншых нас раздражняюць. Мы злуемся, а гэта, як усялякія адмоўныя эмоцыі, згубна адбіваецца на нашым здароўі. Той жа, на каго мы злуемся, не звяртае на гэта ніякай увагі.

Чалавек, які ніколі не крыўдзіцца, -- проста дурань. Чалавек, які можа прымусіць сябе не крыўдаваць дарэмна, -- мудрэц. Мудрацы гаварылі: "Божа, дай мне сілы змяніць тое, што я магу змяніць. Дай мне цярплівасць змірыцца з тым, што я не магу змяніць. Дай мне мудрасць, каб адрозніць першае ад другога".

• • •

Ніколі не назапашвайце на людзей злосці, нават калі яны прынеслі вам непрыемнасці. Злосць, падобна пару, яна можа разарваць вас саміх.

• • •

З усіх злачынстваў самае цяжкае -- гэта бессардэчнасць. (Канфуцый)

Успамінаецца адзін з кіраўнікоў, які сказаў: "Я пастаўлены не для таго, каб радаваць людзей ці гаварыць ім кампліменты. Патрабаваць, і толькі патрабаваць! Тады справа пойдзе". Каментарыі, як гаворыцца, залішнія... Аднак у такіх кіраўнікоў, як правіла, "справа не ідзе".

• • •

Мы толькі тады пачынаем раздражняцца і хваляваца, калі дазваляем сабе гэта.

Аднойчы на прыём да псіхатэрапеўта прыйшла хворая: "Доктар, сёння ў магазіне я не вытрымала і аблаяла прадаўшчыцу, якая надта марудна ўзважвала сасіскі. Я ўся задрыжала. Гэта ўсё нервы". -- "Не, -- адказаў ёй доктар, -- гэта не нервы, а ваша распушчанасць. Ці дазволілі б вы сабе так абразіць свайго кіраўніка на працы?" -- "Не, што вы!" -- "Значыць, у выпадку з прадаўцом вы свядома ці падсвядома дазволілі сабе гэта".

• • •

Мы рэдка думаем аб тым, што маем, але заўсёды думаем аб тым, чаго нам не хапае (Шапенгауэр).

Як многа б аддаў бязногі, каб стаць на ногі, як многа б аддаў невідушчы, каб убачыць свет. А ці часта мы радуемся таму, што маем? Ці цэнім гэта? І ці так ужо нам неабходна тое, што мы хочам яшчэ мець, з-за чаго пакутуем? Чалавек рэдка цэніць галоўнае багацце, якое мае, але шкадуе, калі губляе, -- гэта маладосць, здароўе і свабоду. Калі яны ў вас ёсць, то вы вельмі багатыя. А ўсё астатняе -- дробязі...

• • •

Большасць людзей шчаслівыя настолькі, наколькі яны лічаць сябе шчаслівымі (А.Лінкольн)

Пры адных і тых жа абставінах мы можам адчуваць сябе шчаслівымі або няшчаснымі ў залежнасці ад таго, як самі сябе настроім. Шчасце -- гэта наш унутраны стан. Звычка настройваць сябе на станоўчае ўспрыняццё жыцця дае добры настрой, а значыць, і здароўе. Звычка вышукваць і фіксіраваць заўсёды толькі дрэннае прыводзіць да хваробаў.

Вучыцеся радавацца жыццю, добраму надвор'ю, сустрэчы з цікавым чалавекам, поспеху ў працы.

Вучыцеся кожны дзень лічыць шчаслівым. Па сутнасці для шчасця трэба так мала -- усяго толькі здароўе блізкіх, цікавая работа, добрыя сябры і мірнае неба над галавой. А ўсё астатняе --толькі дадатак, і ўсё гэта ў вашых руках.

• • •

Два чалавекі глядзелі праз турэмныя краты. Адзін убачыў бруд, другі ўбачыў зоркі.

Як гэта добра -- умець бачыць зоркі нават у лужыне з бруднай вадой!

• • •

Мужнасць робіць нязначнымі ўдары лёсу (Дэмакрыт).

Бывае, нават у самы шчаслівы перыяд жыцця раптоўна можа здарыцца такое, што, здаецца, пераверне ўсё жыццё, прывядзе да адчаю. Гэта і хваробы, і службовыя або сямейныя катастрофы. Слабы духам адразу апускае рукі, губляецца, другі заліваецца слязьмі, а трэці збярэ ў камяк усю сваю волю і думае: "Нічога, усё вытрымаю, будзе і на нашай вуліцы свята". І гэты трэці абавязкова дачакаецца свята. І зноў будзе ўсмешка на яго твары.

• • •

Часта для таго, каб жыць, трэба больш мужнасці, чым памерці (Альфьеры).

Падумайце пра тых, хто прыкаваны да ложка. Многія з гэтых людзей знаходзяць у сябе мужнасць жыць жыццём. Калі ўжо так здырылася, не трэба пагаршаць становішча скаргамі і ныццём. Трэба паспрабаваць знайсці які-небудзь інтарэс, заняцца якой-небудзь карыснай працай. Калі вам дрэнна, успомніце, што на свеце, безумоўна, знойдзецца чалавек, якому яшчэ горш, але ён мужна трымаецца і не раскісае.

• • •

Калі мы пастаянна будзем насіцца з нашымі цяжкасцямі, яны ўрэшце рэшт нас раздушаць (С.Смайлс).

Многія пакутуюць на нярвовыя хваробы менавіта таму, што пастаянна жывуць у чаканні бяды, з думкамі пра тое, як дрэнна ў іх усё атрымліваецца.

Адсутнасць перспектывы, безнадзейнасць -- гэта цяжкія гіры, якія давяць на псіхіку. Паглядзіце на чалавека ў горы. Яго плечы апушчаныя, спіна сагнутая, галава схіленая. Ствараецца ўражанне, быццам ён нясе вялікі цяжар. Абнадзейце гэтага чалавека -- і ён адразу ж зменіцца. Безнадзейных сітуацый няма. Ёсць пераможаныя і пераможцы. Будзьце пераможцамі, але памятайце, што перамогі дастаюцца толькі мужным.

Прымяняем магніт замест анальгіну

Аўстралійскі журналіст Майран Майкаціуч сцвярджае, што звычайны магніт можа суцішыць боль значна хутчэй, чым таблеткі.

Працуючы над артыкуламі па медыцыне, ён знайшоў некалькі крыніц, якія сведчылі аб лячэбных уласцівасцях магніта. Майран правёў даследванні і пераканаўся, што, калі класці магніт на хворыя месцы, боль праходзіць.

Такі эфект абумоўлены тым, што кроў чалавека іанізавана. Магніт узаемадзейнічае з ёй, пашырае сасуды і ўзмацняе ток крыві. Акрамя гэтага, магніт выклікае адчуванне цяпла.

Тым не менш магніт -- гэта не панацэя, а абязбольваючы сродак. З яго дапамогай нельга вылечыць хваробу, можна толькі аблегчыць пакуты.

Магніт афіцыйна прызнаны медыцынай Японіі, Францыі і Новай Зеландыі і актыўна выкарыстоўваецца для зняцця болю пры артрыце, рэўматызме і г.д.

Змагаемся супраць склерозу

Перш-наперш пераглядаем сваё меню. Выключаем з яго мяса ва ўсіх відах, шчаўе, сардзіны,ю шпроты, какаву, шакалад, чай чорны, алкаголь і табак.

Замяняем іх малочнымі прадуктамі, крупамі, яйкамі, садавінай і гароднінай. Асабліва карысныя хлеб, праросл ае зерне злакавых, сыр. Вельмі добра прымаць вітамін С (па 3 дражэ на працягу 2 тыдняў), які размякчае патоўшчаныя сценкі сасудаў.

Трэба ўжываць менш солі, пазбягаць празмерных фізічных нагрузак і хваляванняў.

Існуюць і народныя сродкі. Пасля 40 гадоў для папярэджвання склерозу карысна выпіваць нашча сок сырой бульбы. А вось яшчэ адзін рэцэпт: 300 г часнаку, вымытага і ачышчанага, скласці ў паўлітровую бутэльку і заліць спіртам. Настойваць тры тыдні. Прымаць па 20 кропель штодзённа ў палове шклянцы малака. Гэта добры супрацьсклерозны сродак.

Добры сродак пры склерозе таксама вішні. З'ядайце ў дзень больш кілаграма, і ў гэтыя дні выпівайце 7-8 шклянак малака, толькі не адразу, а паступова.

Карысна есці больш марской капусты, грэйпфрутаў, гароху.

Пры склерозе галаўнога мозгу рэкамендуецца адвар кары рабіны: 200 грамаў кары кіпяціць дзве гадзіны ў паўлітры вады. Прымаюць па сталовай лыжцы перад ежай тры разы на дзень. Дапамагаюць таксама настой чыстацелу, адвар шыпшыны з мёдам, лімон, журавіны ва ўсіх відах.

Выбіраем колер да твару

Шэры

Шэры колер -- нейтральны, ён не адпавядае ніводнаму з псіхічных станаў: ні заспакаенню, ні ўзбуджэнню.

Калі ты ставіш шэры колер на першае месца, гэта азначае, што ты свядома хаваешся ад знешняга ўплыву, каб захаваць унутраны спакой і стабільнасць. Ты належыш да тых людзей, якія ўтойваюць свае думкі і пачуцці, ізалююць сябе ад свету.

Калі ж ты ставіш шэры колер на апошняе месца, ты прыроджаны агрэсар, да таго ж вельмі актыўны. Лічыш, што шэрасць -- сімвал нудоты, маразма і адсутнасці жыццялюбства. Затое ты імкнешся да вытанчаных уражанняў і не хочаш, каб жыццё прайшло міма. Але увага! Імкненне да прыгодніцтваў і затоеная боязь адзіноты могуць прывесці да непажаданых знаёмстваў. Імкніцеся кантраляваць свае ўчынкі. Толькі поўная адкрытасць і ўзаемны давер дазволяць знайсці табе сяброў і каханых.

Блакітны

Любоў да гэтага колеру сведчыць аб імкненні да душэўнай раўнавагі. Кожны з нас, расслабіўшыся, адчувае сваю еднасць з прыродай. Блакітны колер -- сімвал яднання з Сусветкм, сімвал адданасці і вернасці.

Людзі, якія аддаюць перавагу блакітнаму колеру, у цяжкія хвіліны паддаюцца паражэнчым настроям і бессэнсоўнаму жалю да саміх сябе.

Калі ты рашуча адсоўваеш цёмна-блакітны колер на апошняе месца, то гэта сведчыць аб тваім душэўным неспакоі і жаданні перамагчы дэпрэсію і незадаволенасць, якія час ад часу авалодваюць табой.

Аднак не рабі нічога неабдумана, адносься да праблемаў і людзей, з якімі прыходзіцца мець справу, з большай, чым зараз, цярплівасцю і павагай. Тады табе лягчэй будзе знайсці сяброў і ты набудзеш душэўную раўнавагу.

Зялёны

Гэты колер, з блакітным адценнем, азначае не толькі сталасць, але і жаданне якіх-небудзь перамен. Зялёны колер -- сімвал стабільнасці, ён дае пачуццё ўпэўненасці ў сабе. Выбар зялёнага колеру гаворыць аб неабходнасці зацвердзіць пачуццё ўласнага гонару. Для цябе не мае значэння, якімі сродкамі гэта будзе дасягнута. тыя, хто аддае перавагу гэтаму колеру, --катэгарычныя людзі, якія імкнуцца бескампрамісна зацвердзіць сваю волю. Яны ідэалізуюць саміх сябе і адначасова імкнуцца выхоўваць іншых, сілаю рабіць іх шчаслівымі.

Сіла волі і псіхічная ўстойлівасць аматараў зялёнага колеру могуць быць незаменнымі ў пераадоленні перашкодаў.

Чалавек, які не раздумваючы прызнае за зялёным колерам апошняе месца, нярэдка лічыць, што грамадства прад'яўляе да яго завышаныя патрабаванні, адчувае сябе пакрыўджаным і разгубленым. Магчыма, ён і хацеў бы пазбавіцца нерашучасці, аднак яму не хапае смеласці.

Самы час усвядоміць прычыны такога стану і або прымірыцца са сваёй пасіўнасцю, або -- што лепш -- адважыцца прыняць рашэнне і ўзяць на сябе адказнасць за свае дзеянні.

Чырвоны

Чырвоны колер з элементамі жоўтага характарызуе жыццёвыя сілы. Ен вызначае нястрымнае імкненне да поспеху, жаданне ўзяць ад жыцця ўсё магчымае. Чырвоны колер дае моцны зарад да дзеяння і актыўнасці ва ўсіх праявах жыцця.

Калі ты ставіш чырвоны колер на першае месца, то ты імкнешся зрабіць больш разнастайным свой эмацыянальны вопыт, дзейнічаеш энергічна, каб потым было што ўспомніць.

Усе, хто не любіць чырвоны, не любяць яго таму, што баяцца агрэсіўнасці гэтага колеру, што нярэдка сведчыць аб адсутнасці жыццялюбства або нават хваробе.

Смяемся з сябе і жыцця

Муж прыходзіць дадому. Яго сустракае жонка:

-- Ты дзе быў?

-- У шахматы гуляў.

-- А чаму ад цябе гарэлкай пахне?

-- А што ж, ад мяне шахматамі павінна пахнуць?

☺ ☺ ☺

Пенсіянерка ў чарзе на прыём да ўрача гаворыць суседцы:

-- Медыцына, галубка, робіць вялікія поспехі. Калі я была маладой, то кожны раз у кабінеце ўрача мне прыходзілася раздзявацца, зараз жа дастаткова толькі паказаць язык.

☺ ☺ ☺

-- Кажуць, што Ева здраджвала Адаму.

-- Яшчэ б! Даўно ж вядома, што чалавек пайшоў ад малпы.

☺ ☺ ☺

Размаўляюць два доктары-ветэраны:

-- У мяне быў адзін хворы, які, па ўсіх прагнозах, павінен быў памерці яшчэ дзесяць гадоў таму, але жыве і зараз.

-- Так, такое здараецца. Калі хворы сапраўды хоча жыць, то тут медыцына бяссільная.

☺ ☺ ☺

Дарослая дачка звоніць па тэлефоне маці:

-- Мама! -- плача яна ў трубку. -- Ужо ноч, а Марык яшчэ не вярнуўся дадому. Напэўна, у яго ёсць нейкая жанчына.

-- Супакойся, дачушка. навошта адразу думаць пра самае горшае? Магчыма, з ім проста адбыўся няшчасны выпадак.

☺ ☺ ☺

У аддзеле кадраў пытаюцца ў прэтэндэнта на працоўнае месца:

-- Ваша сямейнае становішча?

-- О! Невыноснае!

☺ ☺ ☺

Ляжыць лягушка на беразе мора, лапкі ў ваду засунула, адпачывае. Падыходзіць да яе карова і пытаецца:

-- Лягушка, а, лягушка, вада цёплая ці халодная?

-- Я, між іншым, тут як жанчына ляжу, а не як тэрмометр.

Пункт гледжання аўтараў газеты не абавязкова супадае з пазіцыяй рэдакцыі. Адказнасць за дакладнасць фактаў, прыведзеных у артыкулах, нясуць аўтары публікацый.

"Беларуская маладзёжная"
Рэспубліканская грамадска-палітычная незалежная газета
Заснавальнікі
М. КАПЧОНАЎ і І. ЦІШЫН

Адрас рэдакцыі:
220134, Мінск,
вул. Якубоўскага, 15-1-77
Кантактны тэлефон: 57-00-43
Пасведчанне аб рэгістрацыі N 882

Падпісана ў друк 6 красавіка 1995 г. у 11.30
Мінская паліграфічная фабрыка "Чырвоная зорка"
(Мінск, 1-шы Загарадны зав., 3)
Кошт праз "Белсаюздрук" 150 рублёў
Тыраж 10 тысяч экз.
Заказ N 1652

Намеснік галоўнага рэдактара
М. А. КАПЧОНАЎ